

**T.C.
ANAYASA MAHKEMESİ**

ARAŞTIRMA VE İÇTİHAT BİRİMİ
(AR-İÇ)

KARARLAR BÜLTENİ

SAYI: 8

FASİKÜL: 1

EKİM 2014

Anayasa Mahkemesi Başkanlığı

SEKİZİNCİ SAYI BİRİNCİ FASİKÜLE ÖNSÖZ

23 Eylül 2012 tarihinde bireysel başvurunun işlemeye başlaması ile birlikte Anayasa Mahkemesi yeni bir döneme girmiştir.

İlk olarak Mahkemenin karar veren yargısal oluşumlarının sayısında önemli bir artış meydana gelmiştir: Daha önce sadece Genel Kurul şeklinde karar verirken artık bireysel başvuruların kural olarak esası hakkında karar vermek üzere iki Bölüm ve kabul edilebilirliğinin tespiti için her bir Bölüm altında üçer Komisyon oluşturulmuştur. Mahkemenin Bölümleri ve Komisyonları arasında konu itibarıyla yetki açısından bir ayırım yapılmadığını belirtmek gerekir. Her Bölüm ve her Komisyon bireysel başvuruya ilişkin herhangi bir konuda karar alabilmektedir. Bu da Mahkemenin farklı birimlerinin verilen kararlardan haberdar olması zorunluluğunu getirmektedir.

İkinci olarak norm denetimi yaparken Mahkemenin verdiği kararların sayısı ve çeşidinin bireysel başvuruya göre son derece az olduğu bilinmelidir. Başvuru ve kararların sayısındaki bu artış, verilen kararların gerek Mahkeme çalışanları gerekse diğer muhatapları tarafından bilinir kılınması çabasını gerek kılmıştır.

Anayasa Mahkemesinin yargısal oluşumları kararlarını verirken daha önce kendisinin ve diğer oluşumların verdiği kararları dikkate almak zorundadır. Mahkemenin bu anlamda belki de *en zorlu sınavı içtihadta istikrarın sağlanmasıdır*. Bu zorluğun aşılması her şeyden önce içtihadın bilinebilirliği ile mümkündür. Ancak bu, Mahkemenin daha önceki içtihadını izlemek zorunda olduğu şeklinde anlaşılmalıdır. Bununla beraber eğer Mahkeme daha önceki içtihadını değiştirmek istiyorsa, bunun haklı ve ikna edici gerekçelerini ortaya koymalıdır ki hukuki güvenliğine saygı göstermiş olsun ve inandırıcılığını temin edebilsin.

Bireysel başvurunun muhataplarının da kararları bilmesi ve takibi önemlidir. Mahkemenin yerleşik içtihadını bilen kişiler, başvurularının başarı şansı konusunda belli kanaate sahip olacaklarından başvurularını ona göre formüle edecekler ya da başarı şansı yoksa hiç başvuru yapmayabileceklerdir. Böylece Mahkeme de gereksiz iş yükünden kurtulacaktır.

İçtihadın tanınmasında yaşanabilecek sıkıntıları aşmak ve onun bilinebilirliğinin sağlayacağı yararlar göz önünde bulundurularak Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nde Araştırma ve İctihat Birimine bu yönde bir görev de verilmiştir: *"Genel Kurul, Bölümler ve Komisyonlarca verilen ve içtihat açısından önem arz eden kararları takip ederek, bu konuda Mahkeme birimlerinde görev yapanların bilgilendirilmesi için dokümanlar hazırlamak ve gerekli çalışmaları yapmak."* (md. 26/2ç)

Bu sebeple Anayasa Mahkemesinin Genel Kurul ve Bölümlerinden çıkan kararların herkes tarafından daha kolay bir şekilde bilinebilir kılınması için belli dönemler halinde kararın esaslı noktalarını ön plana çıkartarak anlatan bir Bülten çıkarılmasının yararlı olacağı düşünülmüştür.

Bültenin elektronik olarak her ay, basılı halinin ise aylık bültenleri bir araya getirecek şekilde üçer aylık dönemler halinde çıkarılmasının uygun olacağı değerlendirilmiştir. Elinizdeki bültenin içeriğinde Mahkeme tarafından ilgili dönemde verilen tüm kararlara değil sadece önceki içtihadın tekrarı niteliğinde olmayan ve dikkat çekici olduğu düşünülen kararlara yer verilmiştir. Ayrıca norm denetimi ve bireysel başvuruya ilişkin karar özetlerinin başında o ay içinde yayınlanan bütün kararların listesi ve çok kısa da bu kararların içeriğine ilişkin bilgiler verilmektedir. Bu listenin hazırlanmasında Bölümler Sekreterliği ve Yazı İşleri Müdürlüğü verileri esas alınmıştır.

Bültende kararların sunumunda yer alan başlıklardan;

“*Karar Bilgileri*”, kararın hangi yargısal oluşum tarafından verildiği, kararın tarihi ve sayısına ilişkin karar künye bilgisidir.

“*Sistemik Kavramlar Dizisi*”, o kararın ilgili olduğu kavramları ön plana çıkartmaktadır. Bu kavramlar anayasada geçen kavramlar olabileceği gibi (hukuk devleti vb.), Mahkemenin kendi içtihadını ile geliştirdiği kavramlar da (hukuk güvenliği, belirlilik ilkesi vb.) olabilir. Ayrıca bu kavramların mutlaka Mahkemenin esas incelemesine ilişkin olmasına da gerek yoktur. Usule ilişkin bir takım kavramların da (başvuru usulü, kişi bakımından yetkisizlik, açıkça dayanaktan yoksunluk vb.) burada yer almasının uygun olacağı düşünülmüştür. Bu kısmın temel amacı, kavramlar üzerinden giderek okuyucunun Mahkemenin belli alandaki içtihadına kolayca erişiminin sağlanmasıdır.

“*Kararın Özü*” başlığı altında kararın esas itibarıyla ilkesel anlamda ne anlattığı ifade edilmek istenmektedir. Mahkemenin bir hükme varırken hangi ilkeleri ve argümanları kullandığı kısa ve veciz bir şekilde aktarılmaktadır. Başka bir anlatımla başvurudan (norm denetimi ya da bireysel başvurudan) bağımsız olarak Mahkemenin bu kararda açıkladığı ilkeler ortaya konulmaktadır. Bir önceki başlıkta geçen kavramlar bir anlamda Mahkeme içtihadı ile açılmaktadır.

Eğer karar konusunda daha ayrıntılı bir bilgiye ihtiyaç duyulursa bu durumda “*Kararın özeti*” başlığına bakılması uygun olacaktır. Kararın özeti başlığının sunumunda da Genel Kurul ve bireysel başvuru kararlarının ayrı ayrı belirtilmesi yerinde olacaktır.

Norm denetimi kararlarında;¹

“*Kararın özeti*” üç ana kısma ayrılmaktadır. (1) numaralı kısımda kararın daha iyi anlaşılmasını sağlayacak temel bilgiler verilmektedir: Davanın konusu, dava konusu kuralın anlamı ile iptal veya itiraz talebinin gerekçeleri. Ancak bazı davalar esasa geçilmeden ilk inceleme aşamasında reddedildiğinden dolayı bu kısımda sadece kararın anlaşılmasına yarayacak hususlar belirtilmektedir.

(2) numaralı kısımda Mahkemenin ortaya koyduğu içtihadın daha geniş şekilde gerekçeleri ile açıklaması (kararın özü kısmındaki bilgilerin daha da detaylandırılması) yapılmaktadır. Genel Kurul açısından bu ilkeler Mahkemenin yarım asrı aşkın tecrübesi neticesinde daha önceki kararlar sayesinde artık yerleşik hale gelmiştir. Bir anlamda burada Mahkemenin içtihadı ilkeleri somut normun değerlendirilmesinden önce hatırlatılmaktadır.

(3) numaralı son kısımda ise içtihadı ilkeler çerçevesinde somut normun değerlendirilmesi yapılmakta ve Mahkemenin vardığı sonuç, hüküm bölümünde ortaya konulmaktadır.

Bireysel başvuruya ilişkin kararlarda ise;

“*Kararın özeti*” şu hususları içermektedir: (1) numaralı kısımda objektif bir şekilde hak ihlali iddiasını çevreleyen olay ve olguların özeti yapılmaktadır.

(2) numaralı kısımda başvuruçunun iddiaları ve talebi sıralanmaktadır.

(3) numaralı kısımda Mahkemenin somut olay bağlamında ihlal iddialarını değerlendirirken kullanacağı ilkeler ortaya konulmakta ya da hatırlatılmaktadır.

(4) numaralı kısımda Mahkemenin söz konusu ilkeler çerçevesinde somut olaya ilişkin tespitleri yer almaktadır.

(5) numaralı son kısımda ise Mahkemenin vardığı sonuç kısa gerekçesiyle birlikte aktarılmaktadır.

¹ 2014 Ekim ayında Anayasa Mahkemesi internet sitesinde ve Resmi Gazete’de yayınlanan norm denetimi kararı bulunmadığından elinizdeki bu fasikülde bu çerçevede bir karara yer verilmemiştir.

Bültenin elektronik versiyonunda sayfanın en sonunda Genel Kurul ve Bölümlerin kararlarının aslına ulaşılmasını sağlamak amacıyla köprü oluşturulmuş, kararların yayınlandığı internet adresi verilmiştir.

ARAŞTIRMA VE İÇTİHAT BİRİMİ

İÇİNDEKİLER

2014 Eylül Ayında Anayasa Mahkemesi İnternet Sitesinde ve Resmi Gazete'de Yayınlanan Bireysel Başvuru Kararları Listesi	7
İkinci Bölümün 17/7/2014 tarih ve 2013/1210 başvuru numaralı kararı.....	15
Birinci Bölümün 17/7/2014 tarih ve 2013/6254 başvuru numaralı kararı	18
İkinci Bölümün 17/7/2014 tarih ve 2013/2491 başvuru numaralı kararı.....	20
İkinci Bölümün 17/7/2014 tarih ve 2013/1932 başvuru numaralı kararı.....	22
İkinci Bölümün 16/7/2014 tarih ve 2012/1184 başvuru numaralı kararı.....	25
Birinci Bölümün 17/7/2014 tarih ve 2013/9786 başvuru numaralı kararı	27
Birinci Bölümün 17/7/2014 tarih ve 2013/7290 başvuru numaralı kararı	29
Birinci Bölümün 17/7/2014 tarih ve 2012/1035 başvuru numaralı kararı	31
Birinci Bölümün 16/7/2014 tarih ve 2013/2744 başvuru numaralı kararı.	33
Birinci Bölümün 16/7/2014 tarih ve 2013/6319 başvuru numaralı kararı.	37
Birinci Bölümün 17/7/2014 tarih ve 2013/293 başvuru numaralı kararı.	40

**BİREYSEL BAŞVURU
KARARLARI**

2014 Eylül Ayında Anayasa Mahkemesi İnternet Sitesinde ve Resmi Gazete’de

Yayınlanan Bireysel Başvuru Kararları Listesi

Sıra No	Kararı Veren	Başvuru No	Kararın Sonucu
1	1. Bölüm	2013/1656	Anayasa'nın 36. maddesinin ihlal edildiği yönündeki iddianın "konu bakımından yetkisizlik", 20. maddesinin ihlal edildiği yönündeki iddianın "açıkça dayanaktan yoksun olması" nedeniyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.
2	2. Bölüm	2013/3253	Yargılamanın sonucunun adil olmadığı iddiasının "açıkça dayanaktan yoksun olması" nedeniyle kabul edilemez olduğuna ve MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE ilişkindir.
3	2. Bölüm	2013/2738	Tarafsız mahkemede yargılanma hakkının ve eşitlik ilkesinin ihlal edildiği yönündeki iddiaların "açıkça dayanaktan yoksun olması" nedeniyle kabul edilemez olduğuna, MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE ve HAKKANİYETE UYGUN YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
4	2. Bölüm	2014/889	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
5	2. Bölüm	2014/385	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
6	2. Bölüm	2013/9095	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
7	2. Bölüm	2013/8821	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
8	2. Bölüm	2013/8489	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
9	2. Bölüm	2013/8345	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
10	2. Bölüm	2013/3337	Başvurunun bir kısmı yönünden "Zaman bakımından yetkisizlik" nedeniyle kabul edilemezliğe ve diğer kısmı yönünden MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE ilişkindir.
11	1. Bölüm	2014/888	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
12	1. Bölüm	2014/69	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
13	1. Bölüm	2013/9885	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
14	1. Bölüm	2014/2367	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
15	1. Bölüm	2014/2240	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
16	1. Bölüm	2014/2235	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
17	1. Bölüm	2014/1591	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
18	1. Bölüm	2014/1584	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.

Sıra No	Kararı Veren	Başvuru No	Kararın Sonucu
19	1. Bölüm	2014/382	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
20	1. Bölüm	2014/175	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
21	1. Bölüm	2013/9322	Bazı başvuruçular açısından bireysel başvurunun takipsiz bırakılması nedeniyle "Düşme" kararına ve diğer başvuruçular yönünden MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
22	1. Bölüm	2013/9061	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
23	1. Bölüm	2013/8738	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
24	1. Bölüm	2013/7288	Bir başvuruçunun makul sürede yargılanma hakkının ihlali iddiasının "açıkça dayanaktan yoksun olması" nedeniyle kabul edilemezliğine ve diğer başvuruçunun hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
25	1. Bölüm	2013/7236	Başvurunun bir kısmı yönünden "Zaman bakımından yetkisizlik" nedeniyle kabul edilemezliğe ve diğer kısmı yönünden MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE ilişkindir.
26	2. Bölüm	2013/4495	Karar düzeltme isteminin kabulü nedeniyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasının "açıkça dayanaktan yoksun olması" nedeniyle kabul edilemez olduğuna, GEREKÇELİ KARAR HAKKININ VE MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
27	1. Bölüm	2013/6330	Yargılamanın sonucunun adil olmadığı iddiası yönünden "açıkça dayanaktan yoksun olması" nedeniyle kabul edilemez olduğuna ve MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
28	1. Bölüm	2013/6045	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
29	1. Bölüm	2013/2568	Yargılamanın sonucu itibarıyla adil olmadığı yönündeki iddianın "açıkça dayanaktan yoksun olması", mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği yönündeki iddianın "açıkça dayanaktan yoksun olması", kanuni hâkim güvencesinin ihlal edildiği yönündeki iddianın "açıkça dayanaktan yoksun olması" nedenleriyle kabul edilemez olduğuna ve hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
30	1. Bölüm	2013/6254	İdari ret kararına karşı yapılan "itirazın kabulüne" ilişkindir.
31	2. Bölüm	2014/4436	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
32	2. Bölüm	2014/2803	Yargılamanın sonucunun adil olmadığı iddiası yönünden "açıkça dayanaktan yoksun olması" nedeniyle kabul edilemez olduğuna ve MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
33	2. Bölüm	2014/2241	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.

Sıra No	Kararı Veren	Başvuru No	Kararın Sonucu
34	2. Bölüm	2014/2238	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
35	2. Bölüm	2014/1605	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
36	2. Bölüm	2014/1589	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
37	2. Bölüm	2014/1097	Yargılamanın sonucunun adil olmadığı iddiası yönünden " <i>açıkça dayanaktan yoksun olması</i> " nedeniyle kabul edilemez olduğuna ve MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
38	2. Bölüm	2014/998	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
39	2. Bölüm	2014/914	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
40	2. Bölüm	2014/579	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
41	2. Bölüm	2014/372	Yargılamanın sonucunun adil olmadığı iddiası yönünden " <i>açıkça dayanaktan yoksun olması</i> " nedeniyle kabul edilemez olduğuna ve MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
42	2. Bölüm	2013/8695	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
43	2. Bölüm	2013/8344	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
44	2. Bölüm	2013/8321	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
45	2. Bölüm	2013/7284	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
46	2. Bölüm	2013/7281	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
47	2. Bölüm	2013/7277	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
48	2. Bölüm	2013/6848	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
49	2. Bölüm	2013/6043	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
50	2. Bölüm	2013/5636	Ceza soruşturmasının sonucu itibarıyla adil yargılanma hakkının ihlali iddiasının " <i>konu bakımından yetkisizlik</i> ", bir mahkeme kararı yönünden adil yargılanma hakkının ihlali iddiasının " <i>zaman bakımından yetkisizlik</i> " bir diğer davanın sonucu itibarıyla adil yargılanma hakkının ihlali iddiasının " <i>başvuru yollarının tüketilmemiş olması</i> " nedeniyle kabul edilemez olduğuna ve MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
51	1. Bölüm	2014/923	Başvurunun, " <i>incelenmesinin sürdürülmesini haklı kılan bir neden kalmamış olması</i> " nedeniyle " <i>düşme</i> " kararına ilişkindir.

Sıra No	Kararı Veren	Başvuru No	Kararın Sonucu
52	1. Bölüm	2013/8905	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
53	1. Bölüm	2013/7188	Ceza davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
54	1. Bölüm	2014/184	"Tutukluluğun somut olgu ve olaylara dayanmadığı" yönündeki iddianın "açıkça dayanaktan yoksun olması", "Hakkındaki davanın tabii hâkim ilkesine aykırı olarak olağanüstü bir mahkeme tarafından görüldüğü" yönündeki iddianın "başvuru yollarının tüketilmemiş olması", "Tutukluluğu nedeniyle belediye başkanlığı görevini yerine getiremediği" yönündeki iddianın "konu bakımından yetkisizlik" nedenleriyle kabul edilemez olduğuna ve "Tahliye taleplerinin formül gerekçelerle reddedildiği ve tutukluluğun makul süreyi aştığı" iddiası yönünden ANAYASA'NIN 19. MADDESİNİN YEDİNCİ FIKRASININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
55	1. Bölüm	2013/9793	Mahkeme kararının geç icra edildiği iddiasının "kişi yönünden yetkisizlik", mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasının "zaman bakımından yetkisizlik", başvurulardan birinin şikayetinin "başvuru yollarının tüketilmemiş olması" nedenleriyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.
56	1. Bölüm	2013/9790	Mahkeme kararının geç icra edildiği iddiasının "kişi yönünden yetkisizlik", mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasının "zaman bakımından yetkisizlik" nedenleriyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.
57	1. Bölüm	2013/9787	Mahkeme kararının geç icra edildiği iddiasının "kişi yönünden yetkisizlik", mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasının "zaman bakımından yetkisizlik" nedenleriyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.
58	1. Bölüm	2013/9783	Mahkeme kararının geç icra edildiği iddiasının "kişi yönünden yetkisizlik", mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasının "zaman bakımından yetkisizlik" nedenleriyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.
59	1. Bölüm	2013/9782	Mahkeme kararının geç icra edildiği iddiasının "kişi yönünden yetkisizlik", mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasının "zaman bakımından yetkisizlik" nedenleriyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.
60	1. Bölüm	2013/7658	Başvurunun "açıkça dayanaktan yoksun olması" nedeniyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.
61	1. Bölüm	2013/5338	Hukuk devleti ve eşitlik ilkesi ile mülkiyet hakkının ihlal edildiği ve yargılamanın adil olmadığı yönündeki iddianın "başvuru yollarının tüketilmemiş olması" nedeniyle kabul edilemez olduğuna ve MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
62	1. Bölüm	2013/3512	Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın "konu bakımından yetkisizlik", Anayasa'nın 17. maddesinin ihlal edildiğine yönelik iddianın "başvuru yollarının tüketilmemesi" nedenleriyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.

Sıra No	Kararı Veren	Başvuru No	Kararın Sonucu
63	1. Bölüm	2012/1664	Davada verilen hükmün silahların eşitliği ilkesini ihlal ettiği yönünden ileri sürülen iddialar bakımından " <i>açıkça dayanaktan yoksun olması</i> " nedeniyle kabul edilemez olduğuna ve MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
64	1. Bölüm	2012/1213	Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın " <i>konu bakımından yetkisizlik</i> ", Anayasa'nın 17. maddesinin ihlal edildiğine yönelik iddianın " <i>başvuru yollarının tüketilmemesi</i> " nedenleriyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.
65	1. Bölüm	2012/1011	Başvurunun " <i>açıkça dayanaktan yoksun olması</i> " nedeniyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.
66	1. Bölüm	2012/1006	Başvurunun " <i>açıkça dayanaktan yoksun olması</i> " nedeniyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.
67	2. Bölüm	2013/8492	Ceza davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
68	2. Bölüm	2013/7017	Hukuk davasında MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
69	2. Bölüm	2013/1428	Başvurunun " <i>süre aşımı</i> " nedeniyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.
70	2. Bölüm	2014/13625	Başvurunun " <i>kişi bakımından yetkisizlik</i> " nedeniyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.
71	2. Bölüm	2014/13634	Başvurunun " <i>kişi bakımından yetkisizlik</i> " nedeniyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.
72	2. Bölüm	2014/13675	Başvurunun " <i>konu bakımından yetkisizlik</i> " nedeniyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.
73	2. Bölüm	2014/328	" <i>Tutukluluğun makul süreyi aşmış olması</i> " nedeniyle Anayasa'nın 19. MADDESİNİN YEDİNCİ FIKRASININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
74	2. Bölüm	2014/232	Başvurunun " <i>zaman bakımından yetkisizlik</i> " nedeniyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.
75	2. Bölüm	2013/9791	Mahkeme kararının geç icra edildiği iddiasının " <i>kişi yönünden yetkisizlik</i> ", mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasının " <i>zaman bakımından yetkisizlik</i> " nedenleriyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.
76	2. Bölüm	2013/9789	Mahkeme kararının geç icra edildiği iddiasının " <i>kişi yönünden yetkisizlik</i> ", mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasının " <i>zaman bakımından yetkisizlik</i> " nedenleriyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.
77	2. Bölüm	2013/9788	Mahkeme kararının geç icra edildiği iddiasının " <i>kişi yönünden yetkisizlik</i> ", mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasının " <i>zaman bakımından yetkisizlik</i> " nedenleriyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.
78	2. Bölüm	2013/9785	Mahkeme kararının geç icra edildiği iddiasının " <i>kişi yönünden yetkisizlik</i> ", mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasının " <i>zaman bakımından yetkisizlik</i> " nedenleriyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.

Sıra No	Kararı Veren	Başvuru No	Kararın Sonucu
79	2. Bölüm	2013/9784	Mahkeme kararının geç icra edildiği iddiasının " <i>kişi yönünden yetkisizlik</i> ", mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasının " <i>zaman bakımından yetkisizlik</i> " nedenleriyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.
80	1. Bölüm	2013/5274	"Tutukluluğun somut olgu ve olaylara dayanmadığı" yönündeki iddianın " <i>açıkça dayanaktan yoksun olması</i> ", "Yargılandığı mahkemenin özel yetkili mahkeme olması nedeniyle " <i>tabii mahkeme</i> ", " <i>bağımsız ve tarafsız mahkeme</i> " ve " <i>hakkaniyete uygun ve açık yargılanma</i> " ilkelerinin ihlal edildiği, lehine olan delillerin değerlendirilmediği, iddia makamlarının soruşturma makamlarının tek yanlı tespitlerini değerlendirmeksizin iddianameye dönüştürdüğü" yönündeki iddiaların " <i>başvuru yollarının tüketilmemiş olması</i> " nedenleriyle kabul edilemez olduğuna, "Tutukluluğun makul süreyi aştığı" iddiası yönünden ANAYASA'NIN 19. MADDESİNİN YEDİNCİ FIKRASININ İHLAL EDİLDİĞİNE ve MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE İLİŞKİNDİR.
81	2. Bölüm	2013/2491	MAHKEMEYE ERİŞİM HAKKININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE ve MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE İLİŞKİNDİR.
82	2. Bölüm	2013/1932	MAHKEMEYE ERİŞİM HAKKININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE ve MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE İLİŞKİNDİR.
83	2. Bölüm	2013/1648	Başvurunun " <i>açıkça dayanaktan yoksun olması</i> " nedeniyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.
84	2. Bölüm	2014/1326	Yargılamanın sonucuna ve gerekçeli karar hakkına yönelik şikâyetler yönünden " <i>açıkça dayanaktan yoksun olması</i> " nedenleriyle kabul edilemezliğe ve MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
85	2. Bölüm	2013/1244	Zorla çalıştırma yasağı ve gerekçeli karar hakkına yönelik şikâyetler yönünden " <i>açıkça dayanaktan yoksun olması</i> " nedenleriyle kabul edilemezliğe ve MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
86	2. Bölüm	2012/1284	Başvurunun " <i>açıkça dayanaktan yoksun olması</i> " nedeniyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.
87	2. Bölüm	2012/1184	DÜŞÜNCEYİ AÇIKLAMA VE YAYMA ÖZGÜRLÜĞÜNÜN İHLAL EDİLMEDİĞİNE ilişkindir.

Sıra No	Kararı Veren	Başvuru No	Kararın Sonucu
88	2. Bölüm	2012/1108	"Lehine olan delillerin toplanmadığı, savunma tanıklarının iddia tanıkları ile aynı koşullar altında çağrılıp dinlenmediği, aynı suç iddiası ile yargı hiyerarşisinde aynı seviyede olan iki ayrı mahkemede yargılanmak zorunda bırakıldığı, yargılandığı davada görevsizlik kararı verilerek dosyanın askeri mahkemeye gönderilmesi taleplerinin reddedildiği, mahkemenin bağımsız olmadığı, hâkimlik teminatı ve doğal hâkim-mahkeme hakkının ihlal edildiği" yönündeki şikâyetlerin "başvuru yollarının tüketilmemiş olması", "5271 sayılı Kanun'un 108. maddesine göre mahkemesince resen gerçekleştirilen incelemede başvurucuya söz verilmeksizin tutukluluk halinin devamına karar verildiği" yönündeki şikâyetin "konu bakımından yetkisizlik", "Kuvvetli suç şüphesi ve tutuklama nedenleri bulunmadığı halde özgürlükten mahrum bırakıldığı" yönündeki şikâyetlerin "açıkça dayanaktan yoksun olması" nedenleriyle kabul edilemez olduğuna ve "Tahliye taleplerinin ve tahliye taleplerinin reddi üzerine yaptığı itirazlarının formül gerekçelerle reddedildiği ve uzun bir süredir tutuklu olduğu" yönündeki şikâyetler ile ilgili olarak ANAYASA'NIN 19. MADDESİNİN YEDİNCİ FIKRASININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
89	2. Bölüm	2012/1105	Başvurunun "açıkça dayanaktan yoksun olması" nedeniyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.
90	2. Bölüm	2012/958	Başvurunun "açıkça dayanaktan yoksun olması" nedeniyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.
91	2. Bölüm	2012/1100	Başvurunun "açıkça dayanaktan yoksun olması" nedeniyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.
92	1. Bölüm	2013/293*	17. maddesinin üçüncü fıkrasında güvence altına alınan İŞKENCE YASAĞININ MADDİ YÖNDEN VE USUL YÖNÜNDEN İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
93	1. Bölüm	2013/6099*	"Kanun'da belirtilen azami tutukluluk süresinin aşıldığı"na ilişkin iddia yönünden ANAYASA'NIN 19. MADDESİNİN ÜÇÜNCÜ FIKRASININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE ve "Tutukluluk süresinin makul olmadığı"na ilişkin iddia yönünden ANAYASA'NIN 19. MADDESİNİN YEDİNCİ FIKRASININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
94	1. Bölüm	2012/1321*	"Tutukluluğun makul süreyi aştığı" ve "tutukluluğun devamına ilişkin kararların gerekçelerinin yeterli olmadığı" yönündeki iddialara ilişkin olarak ANAYASA'NIN 19. MADDESİNİN YEDİNCİ FIKRASININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
95	2. Bölüm	2014/505*	Başvurunun, "başvuru yollarının tüketilmemesi" nedeniyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.
96	1. Bölüm	2013/9786*	Mahkeme kararının geç icra edildiği iddiasının "kişi yönünden yetkisizlik", mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasının "zaman bakımından yetkisizlik" nedenleriyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.
97	1. Bölüm	2013/7290*	İdari ret kararına karşı yapılan itirazın reddine ilişkindir.

Sıra No	Kararı Veren	Başvuru No	Kararın Sonucu
98	1. Bölüm	2012/1143*	Mülkiyet hakkının ihlali iddiasının " <i>zaman bakımından yetkisizlik</i> ", adil yargılanma hakkının ihlali iddiasının " <i>açıkça dayanaktan yoksun olması</i> " nedenleriyle kabul edilemez olduğuna ilişkindir.
99	1. Bölüm	2013/1035*	MÜLKİYET HAKKININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE ilişkindir.
100	1. Bölüm	2013/9313*	Yargılamanın sonucunun adil olmadığı iddiasının " <i>açıkça dayanaktan yoksun olması</i> " nedeniyle kabul edilemez olduğuna ve MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE ilişkindir.
101	1. Bölüm	2013/6319*	Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan YAŞAM HAKKININ ESASININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE, Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan YAŞAM HAKKININ ETKİLİ SORUŞTURMA YÜRÜTME YÜKÜMLÜLÜĞÜ YÖNÜNDEN İHLAL EDİLDİĞİNE, Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan İŞKENCE VE EZİYET YASAĞININ ETKİLİ SORUŞTURMA YÜRÜTME YÜKÜMLÜLÜĞÜ YÖNÜNDEN İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.
102	1. Bölüm	2013/2744*	Tarafsız mahkemede yargılanma hakkının ve eşitlik ilkesinin ihlal edildiği yönündeki iddiaların " <i>açıkça dayanaktan yoksun olması</i> " nedeniyle kabul edilemez olduğuna, MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE ve HAKKANİYETE UYGUN YARGILANMA HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE ilişkindir.

Not. (*) işareti konulmuş olan kararlar Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

Karar Bilgileri:

İkinci Bölümün 17/7/2014 tarih ve 2013/1210 başvuru numaralı kararı.

Sistemik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

Açıkça dayanaktan yoksunluk

Adil yargılanma hakkı

Gerekçeli karar hakkı

Makul sürede yargılanma hakkı

Kararın Özü:

Gerekçeli karar hakkı, yargılamada ileri sürülen her türlü iddia ve savunmaya ayrıntılı şekilde yanıt verilmesi şeklinde anlaşılabilir. Bununla birlikte başvuru konusunun ayrı ve açık bir yanıt verilmesini gerektiren usul veya esasa dair iddialarının cevapsız bırakılmış olması bir hak ihlaline neden olacaktır.

Kanun yolu mahkemelerince başvuru konularının dile getirmesine rağmen ilk derece mahkemesinin de tartışmadığı esaslı hususlara ilişkin temyiz başvurularıyla başvuru konularının usuli haklarının ihlal edildiğine yönelik somut şikâyetlerinin temyiz incelemesinde tartışılmaması gerekçeli karar hakkının ihlali olarak görülebilir.

Kararın Özeti:

1. Başvurucu, 1989 yılında zorunlu göçe tabi tutulması sonucu Bulgaristan'dan Türkiye'ye gelmiş, Ankara ili Pursaklar ilçesine yerleştirilmiştir. Başvurucu, 14/2/2008 tarihinde Başbakanlık, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ) ve T.C. Ziraat Bankası A.Ş. aleyhine açtığı davada, Türkiye'ye geldikten sonra Türkiye'nin değişik yerlerinde göçmen evlerinin yapıldığını, bu evlerden Ankara'da bulunan bir konuta sahip olmak için toplam 12,40 TL peşinat ve avans ödediğini, bu miktarın, konutun maliyet hesabı çıkarıldıktan sonra evin taksit miktarlarından mahsup edilmesi gerektiği halde, mahsup işleminin gerçekleştirilmediğini ileri sürerek, 12,40 TL'nin günün ekonomik koşullarına göre güncellenmesini, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 6.500,00 TL'nin tahsilini talep etmiş yargılama devam ederken verdiği ıslah dilekçesi ile talebini 13.336,00 TL'ye yükseltmiştir. Ankara 7. Tüketici Mahkemesi; davanın kabulüne, 12,40 TL'nin rayiç değerinin hesaplanması sonucu, 6.500,00 TL'nin dava tarihinden, 6.836,00 TL'nin ıslah tarihinden itibaren yasal faiziyle tahsiline karar vermiştir. Temyiz üzerine, hüküm onanmıştır. Karar düzeltme istemi üzerine ise davalı TOKİ'nin, başvuru tarafından yapılan ödemelerin taksit ödemelerinden mahsup edildiğini karar düzeltme safhasında bildirdiği, ödeme definin yargılamanın her aşamasında ileri sürülebileceği, başvuru konularının yapıldığı ödemelerin taksit ödemelerinden mahsup edilip edilmediğinin araştırılması gerektiği belirtilerek, onama kararının kaldırılmasına, Daire hükmünün bozulmasına karar verilmiştir. Mahkemece bozma kararına uyularak yapılan yargılama sonunda, Başbakanlık Göçmen Konutları Bürosu, Emlak Bankası ve Emlak Bankasının devredildiği Banka ve TOKİ'den gelen yazı cevaplarına ve kurumlar arası yapılan iç yazışma kayıtlarına göre mahsup işleminin yapıldığını kabul etmek gerektiği, göçmen konutları projesi kapsamında Çorlu,

Ankara, Sincan, İkitelli, Pendik ve Görüklü'de yapılan konutlar için yatırılan avansların mahsup edildiği, bu nedenle Ankara Pursaklar, Bursa Kestel ve Tekirdağ'da yapılan konutlar için alınan avansların da mahsup işlemine tabi tutulduğunu kabul etmenin zorunlu olduğu, Yargıtay yerleşik içtihadının da bu doğrultuda olduğu, tüm deliller, tapu kaydı örneği, ödeme makbuz örnekleri, bankadan gelen yazı cevapları, aynı nitelikteki emsal dosyalar, emsal bilirkişi raporları, Yargıtay 13. Hukuk Dairesinin bu konudaki yerleşik uygulaması, bozma ilamı ve tüm dosya içeriğine göre yatırılan avansın mahsup edildiğinin anlaşıldığı gerekçeleriyle davanın reddine karar verilmiştir. Temyiz üzerine, hükmün onanmasına karar verilmiştir.

2. Başvurucu, avans ödemesinin taksitlerden mahsup edilmediğini, karar düzeltme dilekçesinde, yargılamanın hiçbir safhasında ileri sürülmeyen, avans ödemesinin taksitlerden mahsup edilerek ödendiğinin iddia edildiğini, kanunda sayılmayan karar düzeltme sebeplerinin dışında bir sebeple karar düzeltme istemi kabul edilerek hükmün bozulduğunu, Mahkemece bozma kararına uyularak dosyada aleyhine hiçbir delil veya rapor bulunmamasına rağmen davanın reddine karar verildiğini, temyiz üzerine gerekçe gösterilmeksizin hükmün onandığını, benzer iddialarla açılan davaların Derece Mahkemeleri ve Yargıtay tarafından kabul edildiğini, eşitlik ilkesinin de bu şekilde ihlal edildiğini, yargılamanın uzun sürdüğünü belirterek, mülkiyet ve adil yargılanma hakları ile kanun önünde eşitlik ilkesinin ihlal edildiğini ileri sürmüş ve tazminat talep etmiştir.

Adil Yargılanma Hakkının İhlal Edildiği İddiası Yönünden

(Karar Düzeltme İsteminin Kabulü Yönünden)

3. Anayasa Mahkemesi, ilke olarak derece mahkemeleri önünde dava konusu yapılmış maddi olay ve olguların kanıtlanması, delillerin değerlendirilmesi, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanması ile derece mahkemelerince uyuşmazlıkla ilgili varılan sonucun esas yönünden adil olup olmamasının bireysel başvuru incelemesine konu olamayacağını bunun tek istisnasının, derece mahkemelerinin tespit ve sonuçlarının adaleti ve sağduyuyu hiçe sayan tarzda bariz takdir hatası veya açık keyfilik içermesi ve bu durumun kendiliğinden bireysel başvuru kapsamındaki hak ve özgürlükleri ihlal etmiş olması olduğunu bu çerçevede, kanun yolu şikâyeti niteliğindeki başvuruların, bariz takdir hatası veya açık keyfilik bulunmadıkça Anayasa Mahkemesince incelenemeyeceğini hatırlatmıştır.

4. Mahkeme, başvuru konusu olayda, ifanın, yargılamanın her aşamasında gerçekleşebileceği gibi, yargılamanın her safhasında da ileri sürülebilecek bir iddia olduğunu; Yargıtay kararının usul ve kanuna aykırı bulunması nedeniyle karar düzeltme talebinde bulunulabileceği dikkate alındığında, Yargıtay 13. Hukuk Dairesinin kararının hukuk kurallarının ve delillerin yorumlanması sonucu verildiğini tespit etmiştir.

5. Mahkeme, açıklanan nedenlerle, başvuru tarafından ileri sürülen iddiaların kanun yolu şikâyeti niteliğinde olduğu, Yargıtay kararının bariz takdir hatası veya açık keyfilik de içermediği anlaşıldığından, başvurunun bu kısmının, diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin "açıkça dayanaktan yoksun olması" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

Adil Yargılanma Hakkının İhlal Edildiği İddiası Yönünden

(Gerekçeli Karar Hakkı Yönünden)

3. Anayasa Mahkemesi, başvuru konusunun ayrı ve açık bir yanıt verilmesini gerektiren usul veya esasa dair iddialarının cevapsız bırakılmış olmasının bir hak ihlaline neden olacağını hatırlatmıştır.

4. Mahkeme, başvuru konusu olayda, kararın bozulmasından sonra, davalı TOKİ'nin, avans ödemesinin taksitlerden mahsup edildiği savunması yeterince açıklığa kavuşturulmadan, varsayım üzerine davanın reddine karar verildiğini, dolayısıyla Mahkemenin, davanın kabulüne dair ilk kararında vardığı sonucun tam tersi bir sonuca varsayım ile ulaşmasının ve bunu ikna edici şekilde gerekçelendirememesinin adil bir yargılama olmadığını gösterdiğini tespit etmiştir.

5. Mahkeme, açıklanan nedenlerle, başvuru konusunun gerekçeli karar hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE karar vermiştir.

Adil Yargılanma Hakkının İhlal Edildiği İddiası Yönünden

(Makul Sürede Yargılanma Hakkı Yönünden)

3. Anayasa Mahkemesi, davanın karmaşıklığı, yargılamanın kaç dereceli olduğu, tarafların ve ilgili makamların yargılama sürecindeki tutumu ve başvuru konusunun davanın hızla sonuçlandırılmasındaki menfaatinin niteliği gibi hususların, bir davanın süresinin makul olup olmadığının tespitinde göz önünde bulundurulması gereken kriterler olduğunu ancak belirtilen kriterlerden hiçbirinin makul süre değerlendirmesinde tek başına belirleyici olmadığını, yargılama sürecindeki tüm gecikmelerin ayrı ayrı tespiti ile bu kriterlerin toplam etkisi değerlendirilmek suretiyle, hangi unsurun yargılamanın gecikmesi açısından daha etkili olduğunun saptanması gerektiğini belirtmiştir.

4. Mahkeme, başvuru konusu olayda, başvuruya konu olacak davasının; hukuki meselenin çözümündeki güçlük, maddi olayların karmaşıklığı, delillerin toplanmasında karşılaşılan engeller, taraf sayısı gibi kriterler dikkate alındığında karmaşık olmaktan uzak olduğunu başvuru konusunun tutum ve davranışlarıyla ve usuli haklarını kullanırken özensiz davranmasıyla yargılamanın uzamasına önemli ölçüde sebep olduğunun da söylenemeyeceğini ve yargılamanın makul olmayan uzun bir süre olan 5 yıl 2 ay 22 günde tamamlandığını tespit etmiştir.

5. Mahkeme, açıklanan nedenlerle, başvuru konusunun makul sürede yargılanma hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Birinci Bölümün 17/7/2014 tarih ve 2013/6254 başvuru numaralı kararı.

Sistemik Kavramlar Dizisi

İdari ret kararına itiraz

Kararın Özü:

5521 sayılı Kanun'un 8. maddesine göre, iş mahkemelerinden verilen kararlara karşı temyiz süresi, kararın teftim edildiği tarihten itibaren başlamaktadır. Ancak teftimden itibaren temyiz süresinin başlaması için mahkemenin kısa kararında, yargılama giderleri ve vekâlet ücreti de dâhil olmak üzere karara ilişkin tüm hususların belirtilmesi gerekir.

Başvurucunun bireysel başvuruda bulunması için kararı tüm gerekçesiyle birlikte öğrenmesi gerektiği dikkate alındığında, bireysel başvuru süresinin, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren başlatılması gerekir.

Kararın Özeti:

1. Başvurucu, Asliye Hukuk Mahkemesinde (İş Mahkemesi sıfatıyla) açtığı davada, davalıya ait işyerinde çalıştığı sırada, 13/12/2000 tarihinde iş akdinin feshedildiğini ileri sürerek, kıdem ve ihbar tazminatı ile yıllık ücretli izin alacağını tahsilini talep etmiştir. Davalı karşı dava açarak, davacının iş akdinin ahlak ve iyi niyet kurallarına aykırı hareket etmesi nedeniyle feshedildiğini ileri sürerek, 225.000 TL maddi 5.000 TL manevi tazminat ödenmesini talep etmiştir. Mahkemece, davanın kısmen kabulüne karar verilmiş, temyiz üzerine, Yargıtayca hüküm bozulmuştur. Mahkemece bozma kararına uyularak yapılan yargılama sonunda, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir. Temyiz üzerine, Yargıtayca hüküm bozulmuştur. Mahkemece bozma kararına uyularak yapılan yargılama sonunda, asıl davanın ve karşı davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir. Temyiz üzerine, Yargıtayca hüküm bozulmuştur. Tarafların karar düzeltme istemi üzerine, iş mahkemelerinin kararlarına ilişkin Yargıtay kararlarına karşı karar düzeltme istenemeyeceği gerekçesiyle karar düzeltme dilekçelerinin reddine karar verilmiştir. Asliye Hukuk Mahkemesi bozma kararına uyararak; asıl ve karşı davanın kısmen kabulüne, 425,38 TL yıllık izin ücreti, 327,89 TL fazla mesai ücreti, 151,06 TL genel tatil ücreti ile 300 TL hafta tatili ücretinin davalıdan tahsiline, yargılama gideri ve vekalet ücreti hakkında bozma öncesi karar verilmiş olması ve bu hususun bozmaya konu edilmemesi nedeniyle bu konuda karar verilmesine yer olmadığına kesin olarak 5/6/2013 tarihinde karar vermiştir. Mahkemece verilen kısa karar, taraf vekillerinin yüzüne karşı verilmiş olup, kısa kararda "gerekçesi ayrıntılı kararda açıklanacağı üzere" şeklinde yazılmış ve yargılama giderleri ve vekâlet ücreti konusunda "sair hususların gerekçeli kararda belirtilmesine" şeklinde karar verildiği anlaşılmıştır. Gerekçeli karar, 12/7/2013 tarihinde başvurucuya tebliğ edilmiş ve karar taraflarca temyiz edilmemiştir. Başvurucu, 5/8/2013 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur. Anayasa Mahkemesi Bireysel Başvuru Bürosunca, ihlalin öğrenildiği 5/6/2013 tarihinden itibaren otuz gün içinde başvuruda bulunmadığı gerekçesiyle 23/8/2013 tarihinde başvurunun idari yönden reddine karar verilmiştir. İdari ret kararı 3/10/2013 tarihinde başvurucuya tebliğ edilmiştir. Başvurucu, 8/10/2013 havale tarihli dilekçesiyle, idari ret kararına itiraz etmiştir.

2. Başvurucu; kısa kararın bireysel başvuru yoluna gitmek için yeterli içeriğe sahip olmadığını, gerekçeli kararı aldıktan sonra süresi içinde bireysel başvuruda bulunduğunu, başvuru süresinin gerekçeli kararın tebliğ tarihi olan 12/7/2013 tarihinde itibaren başlaması gerektiğini belirterek, idari ret kararının kaldırılmasını talep etmiştir.

3. Anayasa Mahkemesi, 5521 sayılı Kanun'un 321. maddesi çerçevesinde, basit yargılama usulüne tabi davalarda, duruşmada tefhim edilen kısa kararda, hükme ilişkin tüm hususların gerekçesi ile birlikte açıklanması gerektiğini, gerekçe ve hükme ilişkin tüm hususlar tefhim edilen kısa kararda açıklanmamışsa Mahkemece sadece hüküm özeti tutanağa yazılarak, bir ay içinde gerekçeli karar yazılarak taraflara tebliğ edileceğini anılan düzenlemenin, iş mahkemelerince verilen kararlar yönünden de uygulanması gerektiğini belirtmiştir.

4. Mahkeme, başvuru konusu olayda, Mahkemece 5/6/2013 tarihinde yapılan duruşmada "*gerekçesi ayrıntılı kararda açıklanacağı üzere*" denilerek hüküm özeti (kısa karar) yazılmış olduğunu, anılan hüküm özeti taraf vekillerinin yüzlerine karşı verilmişse de, gerekçe belirtilmediği ve gerekçenin ayrıntılı kararda açıklanacağı yazıldığı gibi, hükme ilişkin tüm hususların da hüküm özetine yazılmadığını öte yandan başvurunun, gerekçeli kararın tebliğ edildiği 12/7/2013 tarihinden itibaren otuz gün içinde bireysel başvuruda bulunduğunu, başvurunun bireysel başvuruda bulunması için kararı tüm gerekçesiyle birlikte öğrenmesi gerektiği dikkate alındığında, bireysel başvuru süresinin, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren başlatılması gerektiğini tespit etmiştir.

5. Mahkeme, açıklanan nedenlerle, idari ret kararına karşı yapılan İTİRAZIN KABULÜNE karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

İkinci Bölümün 17/7/2014 tarih ve 2013/2491 başvuru numaralı kararı.

Sistematik Kavramlar Dizisi

Adil yargılanma hakkı

Mahkemeye erişim hakkı

Makul sürede yargılanma hakkı

Kararın Özü:

Belli bir hakkın mahkemede ileri sürülebilmesi ya da hak arama hürriyeti kapsamında bir davanın açılabilmesi için öngörülecek süreler, mahkemelerin zamanın geçmesi nedeniyle güvenilirliği kalmayan, eksik ya da ulaşılmaması zor kanıtlara dayanarak uzak geçmişte meydana gelmiş olaylar hakkında karar vermelerini istemekle oluşabilecek adaletsizliklerin önüne geçmek ve hukuk güvenliğini sağlamak gibi önemli ve meşru amaçlara hizmet ederler.

Kararın Özeti:

1. Başvurucunun iş akdi 1/11/2003 tarihinde feshedilmiştir. Başvurucu, kıdem ve ihbar tazminatları ile yıllık izin, ücret alacağı ve fazla mesai alacaklarının tahsili amacıyla 25/4/2006 tarihinde alacak davası açmıştır. Mahkemece 20/03/2007 tarihli duruşmada başvurucu vekilinden müvekkili ile görüşüp hizmet tespit davası açıp açmadığı hususunda beyanda bulunması istenmiştir. Başvurucu 30/5/2007 tarihinde hizmet tespit davası açmıştır. Başvurucu 30/5/2007 tarihli duruşmada başka bir mahkemede hizmet tespit davası açtığını Mahkemeye bildirmiş, Mahkeme aynı tarihli ara kararında dosyanın ilgili Mahkemesinden istenmesine karar vermiştir. Başvurucu, 27/11/2007 tarihli duruşmada, açtığı hizmet tespit davasının bekletici mesele yapılmasını Mahkemeden talep etmiş, Mahkeme bu talebi aynı tarihli kararında kabul etmiş ve sonraki duruşmalarda da aynı şekilde ara kararlar vermeye devam etmiştir. İş Mahkemesinin kararıyla başvurucunun 1/1/2002-1/11/2013 tarihleri arasında hizmet akdi ile ve asgari ücretle çalıştığı tespit edilmiştir. Mahkeme, İş Mahkemesinde görülen tespit davasının kesinleşmesinden sonra yargılamaya devam ederek başvurucunun kıdem ve ihbar tazminatları ile yıllık izin, ücret ve fazla mesai alacaklarının miktarının belirlenmesi için dosyayı bilirkişiye göndermiş, 10/10/2011 tarihinde bilirkişi raporu dosyaya sunulmuştur. Başvurucu, bilirkişi raporuna istinaden ıslah talebinde bulunmuştur. Davalılar ise, 4/11/2011 tarihli dilekçeleriyle, zamanaşımı def'i ileri sürmüşlerdir. Başvurucu ise 22/11/2011 tarihli duruşmada İş Mahkemesi dosyasının bekletici mesele yapılmış olduğunu bu nedenle zamanaşımı itirazının yerinde olmadığını ifade etmiştir. Mahkeme, davalıların zamanaşımı itirazını dikkate alan ek bir rapor düzenlenmesi için dosyayı yeniden bilirkişiye göndermiş ve 14/12/2011 tarihli ek bilirkişi raporuyla başvurucunun ücret ve yıllık izin ücreti ile fazla mesai alacaklarının ıslah edilen kısmının zamanaşımına uğradığı tespit edilmiştir. Mahkeme, İş Mahkemesinin kararına göre başvurucunun asgari ücretle toplam bir yıl bir ay süreyle çalıştığını, iş akdinin işveren tarafından haklı neden olmaksızın feshedildiğini belirlemiş ve zamanaşımı def'ini dikkate alarak 14/12/2011 tarihli ek bilirkişi raporunda belirlenen miktarlara göre davanın kısmen kabulüne karar vermiştir. Yargıtay kararı onamış, karar aynı tarihte kesinleşmiştir.

2. Başvurucu, davanın, makul süre sınırını aşarak yaklaşık 7 yılda tamamlandığını ve uzun süren yargılama sebebiyle bir kısım alacaklarının zamanaşımına uğradığını belirterek adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştü ve tazminat talebinde bulunmuştur.

Mahkemeye Erişim Hakkı Yönünden

3. Anayasa Mahkemesi, belli bir hakkın mahkemede ileri sürülebilmesi ya da hak arama hürriyeti kapsamında bir davanın açılabilmesi için öngörülecek sürelerle sınırlama getiren müdahalelerin, devletin takdir yetkisi içinde olup, ulaşılmak istenen meşru amaçla orantılı oldukça ve hakkın özünü zedeledikçe Anayasa'da yer alan hak arama hürriyetini engellemiş sayılmayacağını ayrıca mahkemelerin usul kurallarını uygularken bir yandan âdil yargılanma hakkını ihlâl edebilecek aşırı şekilcilikten, diğer yandan da yasalar tarafından düzenlenen usul kurallarının ortadan kaldırılması sonucunu doğurabilecek aşırı gevşeklikten kaçınmaları gerektiğini belirtmiştir.

4. Mahkeme, başvuru konusu olayda, zamanaşımına sebep olan unsurlar ayrı ayrı ele alındığında, öncelikle 5 yıllık zamanaşımı süresinin geçmesinde en büyük payın başvurucuya ait olduğunu zira başvurucunun, iş akdi 1/11/2003 tarihinde feshedildiği halde alacak davasını 25/4/2006 tarihinde yani yaklaşık 2 yıl 6 ay sonra açarak zamanaşımı süresinin yarısının geçmesine kısmen sebep olduğunu bunun yanında başvurucunun çalıştığı hizmet süresinin tespiti amacıyla başka bir mahkemede dava açarak sonucunun beklenmesini her duruşmada Mahkemeden istediğini başvurucunun hukuki yardım aldığı ve hizmet tespit davasının diğer dava için zamanaşımı süresini durdurduğuna dair bir yasa hükmünün bulunmadığı gözetildiğinde hizmet tespit davası açmış olmasının aynı ilişkiden doğan diğer davasını takip etmeyi engelleyen bir durum olmayıp, başvurucunun davasını takip ederek zamanaşımına uğramaması için gereken özeni gösterme sorumluluğunun dava süresince devam ettiğini tespit etmiştir.

5. Mahkeme, açıklanan nedenlerle, mahkemeye erişim hakkının İHLAL EDİLMEDİĞİNE karar vermiştir.

Makul Sürede Yargılanma Hakkı Yönünden

3. Anayasa Mahkemesi, somut başvuruda makul süre incelemesi yapılırken işçilik alacağı davasının başvurucu için taşıdığı değer ve başvurucunun kişisel yararı göz önünde bulundurularak, yargılama sürecindeki gecikmeler ve gecikmeye neden olan unsurlar ile bunların gecikmedeki toplam etkisinin tespiti gerektiğini belirtmiştir.

4. Mahkeme, başvuru konusu olayda, yaklaşık 7 yıl süren davanın makul sürede tamamlanmadığını tespit etmiştir.

5. Mahkeme, açıklanan nedenlerle, makul sürede yargılanma hakkının İHLAL EDİLMEDİĞİNE karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

İkinci Bölümün 17/7/2014 tarih ve 2013/1932 başvuru numaralı kararı.

Sistemik Kavramlar Dizisi

Adil yargılanma hakkı

Mahkemeye erişim hakkı

Makul sürede yargılanma hakkı

Kararın Özü:

Mahkemeye etkili erişim hakkı, mahkemeye başvuru konusunda tutarlı bir sistemin var olmasını ve dava açmak isteyen kişilerin mahkemeye ulaşmada açık, pratik ve etkili fırsatlara sahip olmasını gerektirmektedir. Özellikle hukuki belirsizlikler ya da uygulamadaki belirsizlikler kişilerin mahkemeye erişim hakkını ihlâl edebilmektedir.

Kararın Özeti:

1. Başvurucuların ortak murisinin iş akdi, işveren tarafından elektrik hırsızlığı yaptığı ve işverenin güvenini kötüye kullandığı gerekçesiyle 22/7/1999 tarihinde feshedilmiştir. İşverenin suç duyurusu üzerine başvurucuların murisi hakkında ceza soruşturması başlatılmış ve muris adliyede intihar etmiştir. Başvurucuların Ankara 3. İş Mahkemesinde görülen ihbar ve kıdem tazminatı, haksız fesih tazminatı ve işçilik haklarının tahsili istemiyle açtıkları davanın yargılaması sonucunda, murisin iş akdinin işveren tarafından haksız olarak feshedildiği tespit edilerek ihbar ve kıdem tazminatı ile haksız fesih tazminatı ve diğer işçilik alacaklarının ödenmesi hüküm altına alınmış ve ilama dayalı takiple tahsil edilmiştir. Başvurucular 24/3/2003 tarihinde, emeklilik süresine kadarki ücret, Toplu İş Sözleşmesi ile sağlanan diğer işçilik alacakları, fark emeklilik ikramiyesi ve destekten yoksun kalma tazminatı ("şimdilik her biri için 10 YTL" ibaresiyle) ile manevi tazminata (eşi için 15.000 YTL ve çocukların her biri için 10.000 YTL) hükmedilmesi talebiyle İş Mahkemesinde dava açmışlardır. Mahkeme; davacıların bazı taleplerini reddetmiş, destekten yoksun kalma tazminatı ve manevi tazminat talepleri hakkında ise Asliye Hukuk Mahkemesinin görevli olduğundan bahisle görevsizlik kararı vermiştir. Temyizi üzerine Yargıtay, görevsizlik kararının bozulmasına karar vermiştir. Davayı tekrar ele alan Mahkeme, bilirkişi raporlarına başvurmuştur. Mahkemeye sunulan ilk bilirkişi raporunda destekten yoksunluk tazminatı ödenmesi gerektiği yönünde görüş bildirilirken, ikinci bilirkişi raporuyla işverenin eylemleri ile ölüm olayı arasında illiyet bağı bulunmadığı gerekçesiyle işverenin maddi ve manevi tazminattan sorumlu tutulamayacağı yönünde görüş bildirilmiştir. 24/12/2007 tarihli bilirkişi raporunda ise dava sürecinde ilk defa destekten yoksunluk tazminat hesabı yapılmıştır. Yargılama sonunda Mahkeme, davanın reddine karar vermiştir. Temyizi üzerine Yargıtay kararın bozulmasına karar vermiştir.

Bozma sonrasında yapılan yargılamada başvurucular vekili 4/8/2009 tarihli ıslah dilekçesi ile maddi tazminat taleplerini yükseltmiştir. Mahkeme, yeni bilirkişi raporu istemiş ve 2/6/2010 tarihli bilirkişi raporuyla başvurucuların murisinin kusur oranı düşülerek zarar miktarı toplam 144.845,95 TL olarak tespit edilmiştir. Mahkeme davayı kısmen kabul ederek

ve ıslah sonucu artırılmış miktarları esas alarak 2/6/2010 tarihli bilirkişi raporu doğrultusunda maddi ve ayrıca manevi tazminata hükmetmiştir. Temyiz  zerine Yargıtay, bozmadan sonra ıslah yapılamayacağı, eř ve çocuklar hakkında yansıma yoluyla manevi tazminata hükmedilemeyeceği ve talepten fazla tazminata hükmedilemeyeceği hususları göz önünde bulundurulmadan hüküm kurulduğu gerekçesiyle kararı bozmuştur. 1/10/2011 tarihinde 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu Yürürlüğe girmiş ve belirsiz miktarlı alacak davalarında davacıların başta talep edilen miktarın belirlenmesi mümkün olduktan sonra arttırılabileceğine dair hüküm getirilmiştir. Bozma kararından sonra davayı tekrar ele alan Ankara 6. İş Mahkemesi önündeki yargılama sırasında başvurucular vekili davanın belirsiz alacak davası olduğunu ve müvekkilleri tarafından ıslah değil miktar artırımını yapıldığını, 6100 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önceki dönemde Yargıtay içtihatlarında miktar artımına izin verildiğini, mahkemece miktar hesabının ancak iki adet Yargıtay bozma kararından sonra yaptırıldığını ve bu durumun müvekkillerinin hatası olmadığını, davanın kesinleşmesinden önce yürürlüğe giren 6100 sayılı Kanun'da bu uygulamaya açıkça izin verildiğini belirterek Mahkemenin kararında direnmesini istemiştir. Mahkeme, Yargıtay'ın bozma kararına uyarak başvurucuların manevi tazminat taleplerini reddetmiş, maddi tazminat taleplerine ilişkin olarak ise ıslah öncesi talebi dikkate alarak tazminata hükmetmiştir. Temyiz  zerine Yargıtay, onama kararı vermiştir.

2. Başvurucular, yargılamanın makul sürede tamamlanmadığını; yargılama sürecinde ise maddi ve manevi tazminat miktarının artırılmasına ilişkin dilekçelerinin daha önce zarar miktarı tespit edilmediği halde "*bozmadan sonra ıslah yapılamayacağı*" gerekçesiyle reddedildiğini, böylece mahkemeye erişim haklarının engellendiğini, ayrıca bu konuda Yargıtay'ın farklı içtihatları nedeniyle belirsizlik bulunduğunu belirterek, Anayasa'nın 36. maddesinde tanımlanan hak arama hürriyetlerinin ihlal edildiğini ileri s rmuşler ve maddi ve manevi tazminat talebinde bulunmuşlardır.

Mahkemeye Erişim Hakkı Yönünden

3. Anayasa Mahkemesi, mahkemeye etkili erişim hakkının, mahkemeye başvuru konusunda tutarlı bir sistemin var olmasını ve dava açmak isteyen kişilerin mahkemeye ulaşmada açık, pratik ve etkili fırsatlara sahip olmasını gerektirdiğini öte yandan mahkemelerin usul kurallarını uygularken bir yandan  dil yargılanma hakkını ihlâl edebilecek aşırı şekilcilikten, diğer yandan da yasalar tarafından düzenlenen usul kurallarının ortadan kaldırılması sonucunu doğurabilecek aşırı gevşeklikten kaçınmaları gerektiğini belirtmiştir.

4. Mahkeme, başvuru konusu olayda, ıslaha ilişkin kanun hükümleri ile bu konudaki Yargıtay içtihatları incelendiğinde; Mülga 1086 sayılı Kanunu'nun 84. maddesinde ıslaha tahkikatın bitimine kadar izin verildiğini, 4/2/1948 tarihli Yargıtay içtihadı birleştirme kararında ilk derece mahkemesi kararıyla tahkikatın tamamlandığının kabul edildiği ve ıslah yapılamayacağı yönünde içtihat geliştirildiğini, 4/2/1959 tarihli içtihadı birleştirme kararında ise usuli bozmalar sonrasında yeniden duruşma safhasına girildiğinden ıslahın mümkün olduğu yönünde karar verildiğini, Yargıtay dairelerinin somut davaların özelliklerinden kaynaklanan farklı kararları bulunmakla birlikte genel olarak yukarıda bahsedilen içtihadı birleştirme kurulu kararlarına uyumlu karar verdiklerinin görüldüğünü, bozmadan sonra ıslah yapıp yapılamayacağı hususuna ilişkin hukuki ve pratik bir belirsizliğin

bulunmadığını ayrıca vekille temsil edilen başvurucunun ıslah talebini tahkikat aşaması tamamlanmadan yapması gerektiğini, 24/12/2007 tarihli bilirkişi raporunda destekten yoksunluk tazminat hesabı yapıldıktan ve tahkikat aşaması tamamlandıktan sonra 9/10/2008 tarihinde verilen kararın 3/3/2009 tarihinde Yargıtay 21. Hukuk Dairesince bozulmasından sonra 4/8/2009 tarihinde yaptığı ıslah talebinin mevcut koşullarda reddedileceğini bilebilecek durumda olduğunu, yine başvurucunun ıslah yerine ek dava yoluyla talepte bulunabileceğini, başvurucunun ek dava açmasının engellendiği şeklinde bir iddiasının da olmadığını, böyle bir yolu kendi iradesiyle tercih etmediğinin anlaşıldığını tespit etmiştir.

5. Mahkeme, açıklanan nedenlerle, başvurucunun mahkemeye erişim hakkının İHLAL EDİLMEDİĞİNE karar vermiştir.

Makul Sürede Yargılanma Hakkı Yönünden

3. Anayasa Mahkemesi, makul süre incelemesinde; yargılamaya intikal eden maddi vakıalar ve ispat araçlarından oluşan dava malzemesinin veya uygulanacak hukuk kurallarının karmaşık olması; tarafların genel olarak yargılama sürecindeki tutumu, yargılama sürecinin uzamasındaki etkisi ve usuli haklarını kullanırken gereken dikkat ve özeni gösterip göstermedikleri; yargı makamları yanında dava süreciyle ilgili kamu gücü kullanan tüm devlet organlarına atfedilebilir yapısal sorunlar ve organizasyon eksikliğinden kaynaklanan bir gecikme olup olmadığı ve yargılamanın süratle sonuçlandırılması hususunda gerekli özenin gösterilip gösterilmediği; başvurucu için hukuki korumanın bir an önce gerçekleştirilmesindeki yararının ne olduğu gibi davanın niteliği ve niceliğine ilişkin birçok hususun birlikte değerlendirilerek karar verilmesi gerektiğini hatırlatmıştır.

4. Mahkeme, başvuru konusu olayda, yaklaşık 9 yıl 8 ay süren yargılamanın makul sürede tamamlanmadığını tespit etmiştir.

5. Mahkeme, açıklanan nedenlerle, makul sürede yargılanma hakkının İHLAL EDİLMEDİĞİNE karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

İkinci Bölümün 16/7/2014 tarih ve 2012/1184 başvuru numaralı kararı.

Sistemik Kavramlar Dizisi

Düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğü

Şeref ve itibarın korunması hakkı

Kararın Özeti:

Bir değer yargısının doğruluğu kanıtlanabilir değildir ve değer yargılarının kişinin görüş ve yorumlarından meydana gelmesi nedeniyle ispat edilmeleri mümkün olmadığı gibi ispatının istenmesi de düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğünün ihlali anlamına gelecektir.

Öte yandan, bir açıklamanın tamamen değer yargısından oluşması durumunda bile müdahalenin orantılılığı ihtilaflı açıklamanın somut unsurlarla yeterince desteklenip desteklenmemesine göre tespit edilmelidir. Çünkü somut unsurlarla desteklenmiyorsa değer yargısı ölçsüz olabilir.

Kararın Özeti:

1. Başvurucu olayların geçtiği tarihte, Ankara Üniversitesinde Profesör ve Rektör Yardımcısı olarak görev yapmaktadır. Aynı üniversitede görevli diğer bir profesör olan O.Ö. 2158 kişinin üye olduğu bir elektronik ileti gurubunda üniversite yönetiminin turnikelerin kaldırılması şeklindeki icraatını eleştirmiştir. Başvurucu O.Ö.'nün eleştirilerine cevap olarak onun elektronik ileti hesabına 8/2/2011 tarihinde "Sayın O.Ö, ilginç mesajınızı kişiliğinizin aynası olarak algılıyorum. Hani bazı insanlar vardır, ne yapılırsa yapılsın aşağılık duygularının yansıması olarak tepki verirler ya sizinki de öyle bir şey. Bu iş seçim yatırımı değildir. Sizin kime oy vereceğiniz de kimsenin umurunda değil inanın. Biz yönetim olarak yapılması gerekeni yapılması gerektiği zamanda yapıyoruz" içerikli bir elektronik ileti göndermiştir. O.Ö., başvurusunun yalnız kendisine göndermiş olduğu elektronik iletiyi 9/2/2011 tarihinde elektronik ileti gurubuna atarak guruba dâhil tüm üyelerin görmesini sağlamıştır. O.Ö., başvuru aleyhine tazminat davası açmıştır. Mahkeme, 21/6/2011 tarihinde başvurusunun davacıya 3500,00 TL manevi tazminat ödemesine karar vermiş bu karar da Yargıtayca onanmıştır..

3. Anayasa Mahkemesi, Devletin, bireylerin maddi ve manevi varlığının korunması ile ilgili pozitif yükümlülükleri çerçevesinde şeref ve itibarın korunması hakkı ile diğer tarafın Anayasa'da güvence altına alınmış olan düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğünden yararlanma hakkı arasında adil bir denge kurması gerektiğini hatırlatmıştır.

4. Mahkeme, başvuru konusu olayda, başvurusunun dava konusu sözlerinde geçen "aşağılık" kelimesinin günümüzde, "bayağılık", "adilik" gibi "düşük nitelikli olma" anlamlarında kullanıldığını, başvurusunun, davacının eleştirilerinin aşağılık duygusundan kaynaklandığı ve bu duygunun her insanda bulunduğu, her bakımdan mükemmel büyüyen insanların da bu duygunun tesiri altında olduğu biçimindeki açıklamalarının davacının söz konusu elektronik iletiyi okuduğu zaman hissettiği olumsuz duyguları ortadan kaldırmadığını,

ayrıca başvurunun eleştirel açıklamalarını yalnızca davacıya göndermiş olmasının da bu açıklamalarda yer alan "*tahkiri*" ortadan kaldırmadığını; başvuruya konu hususlar dikkate alındığında, davacının Ankara Üniversitesi yönetimine yönelttiği eleştirilere karşı kullandığı sözlerden dolayı başvuru aleyhine açılan tazminat davasında 3500,00-TL tazminat ödemeye mahkûm edilmesinden ibaret müdahalenin başvurunun ifade özgürlüğüne ölçsüz bir müdahale oluşturduğunun ve davacının şeref ve itibarının korunmasını isteme hakkı ile başvurunun ifade özgürlüğü arasında kurulması gereken dengeyi başvuru aleyhine bozduğunun söylenemeyeceğini tespit etmiştir.

5. Mahkeme, açıklanan nedenlerle, başvurunun düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğünün İHLAL EDİLMEDİĞİNE karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Birinci Bölümün 17/7/2014 tarih ve 2013/9786 başvuru numaralı kararı.

Sistemik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

Zaman bakımından yetkisizlik

Kişi bakımından yetkisizlik

Kararın Özü:

Bir kişinin Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunabilmesi için üç temel ön koşulun birlikte bulunması gerekmektedir. Bu önkoşullar, başvuruya konu edilen ve ihlale yol açtığı ileri sürülen kamu gücü eylem veya işleminden ya da ihmalden dolayı, başvurunun "güncel bir hakkının ihlal edilmesi", bu ihlalden dolayı kişinin "kişisel olarak" ve "doğrudan" etkilenmiş olması ve bunların sonucunda başvurunun kendisinin "mağdur" olduğunu ileri sürmesi gerekir.

Kararın Özeti:

1. Başvurucu tarafından, taşınmazına takdir edilen kamulaştırma bedelinin arttırılması için dava açılmıştır. Davanın kısmen kabulüne karar verilmiş, karar Yargıtay kararı ile onanarak kesinleşmiştir. Mahkeme tarafından hükmedilen kamulaştırma bedelinin 7.604,08 TL'lik kısmı (yasal faiziyle birlikte) başvurucuya 2/8/2001 tarihinde ödenmiştir. Başvurucu, geriye kalan alacaklarının tahsili amacıyla Nizip İcra Dairesine başvurarak ilamlı icra takibinde bulunmuş, takip üzerine başvurucuya 22/12/2009 tarihinde alacağın son kısmı olarak 2.162,03 TL ödenmiştir. Başvurucu, Mahkeme kararında adil yargılanma ve mülkiyet hakkının ihlal edildiğini belirterek, faiz başlangıç tarihinin kararın kesinleşme tarihi esas alınarak yıllık enflasyon oranlarında belirlenmesi gerekirken yasal faize hükmedilmesi nedeniyle uğradığını ileri sürdüğü maddi zarara karşılık 1.800 Avro, kararın geç icra edilmesi nedeniyle uğradığını ileri sürdüğü manevi zarara karşılık 1.000 Avro ve yaptığı yargılama giderleri nedeniyle uğradığını ileri sürdüğü zarara karşılık 1.000 Avro tazminatın ödenmesi istemiyle AİHM'e başvuru yapmıştır. AİHM, yapılan bu başvuru hakkında halen karar vermiş değildir. Başvurucu, 7/3/2013 tarihinde Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Tazminat Komisyonu Başkanlığına (Komisyon) başvuru yaparak, AİHM başvuru formuna atıfla, aynı taleplerinin 6384 sayılı Kanun hükümlerine göre sonuçlandırılmasını istemiştir. Komisyon, başvurunun "*kesinleşmiş mahkeme kararının süresinde icra edilmesini isteme hakkının*" ihlal edildiğinin anlaşıldığı, buna göre, AİHM'in konuya ilişkin yerleşik içtihatları göz önünde bulundurularak, hakkaniyet ölçüsünde ve taleple bağlı kalınarak taktiren toplam 2.700,00 TL'nin tazminat olarak ödenmesine, başvuru tarafından dilekçede yer verilen diğer ihlal iddiası ve talepleri yönünden yetkisizlik nedeniyle "*karar verilmesine yer olmadığına*" karar vermiştir. Başvurucu bu karara karşı Ankara Bölge İdare Mahkemesine itiraz etmiş ve AİHM'e yaptığı başvurudaki taleplerini yinelemiştir. Mahkeme itirazın reddine karar vermiştir.

2. Başvurucu, kesinleşmiş mahkeme kararında belirlenen alacağın çok uzun süre sonra ödendiğini ve bu durum nedeniyle Anayasa'nın 36. maddesinde düzenlenen "*adil yargılanma hakkının*" ve Anayasa'nın 138. maddesinin ihlal edildiğini, kamulaştırma artırım bedelinin bir kısmının mahkeme kararının kesinleşmesinden yaklaşık 1,5 yıl sonra, geri kalan kısmının ise yaklaşık 10 yıl sonra ödendiğini, yasal faizin enflasyon oranı karşısında çok düşük kaldığını ve 6384 sayılı Kanun yürürlüğe girmemiş olsaydı AİHM'in önceki kararlarını da emsal almak suretiyle bu konuda tazminata hükmedeceğini belirterek Anayasa'nın 35. maddesinde düzenlenen "*mülkiyet hakkının*" ihlal edildiğini ileri sürmüş, maddi ve manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

Mahkeme Kararının Geç İcra Edildiği İddiası Yönünden

3. Anayasa Mahkemesi, başvuruya konu edilen ve ihlale yol açtığı ileri sürülen kamu gücü eylem veya işleminden ya da ihmalinden dolayı, başvurunun "*güncel bir hakkının ihlal edilmesi*", bu ihlalden dolayı kişinin "*kişisel olarak*" ve "*doğrudan*" etkilenmiş olması ve bunların sonucunda başvurunun kendisinin "*mağdur*" olduğunu ileri sürmesi gerektiğini belirtmiştir.

4. Mahkeme, başvuru konusu olayda, 6384 sayılı Kanun ile kurulan Komisyon tarafından mahkeme kararının geç icra edilmesi nedeniyle başvurunun adil yargılanma hakkının ihlal edildiğinin tespit edildiğini ve bu ihlal sebebiyle talep edilen tazminat tutarının tamamının başvurucuya ödenmesine karar verildiğini, mahkeme kararının geç icra edilmesiyle ortaya çıkan ihlalin gideriminin sağlanması ve bundan dolayı ihlalin güncelliğini yitirmesi nedenleriyle bireysel başvuru tarihi itibarıyla başvurunun mağdur statüsünün bulunmadığını tespit etmiştir.

5. Mahkeme, açıklanan nedenlerle, başvurunun, bireysel başvuru tarihi itibarıyla mağdur statüsü bulunmadığından, başvurunun "*kişi yönünden yetkisizlik*" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

Mülkiyet Hakkının İhlali İddiası Yönünden

3. Anayasa Mahkemesi, zaman bakımından yetkisinin başlangıcının 23/9/2012 tarihi olduğunu hatırlatmıştır.

4. Mahkeme, başvuru konusu olayda, başvurunun mülkiyet hakkına ilişkin şikâyetlerinin 23/9/2012 tarihinden önce kesinleşen mahkeme kararına dayanması, mahkeme kararında belirlenen alacağın son kısmının 22/12/2009 tarihinde ödenmesi ve Tazminat Komisyonunca karar verildiği tarih itibarıyla şikâyet konusu hakkında Komisyona bir yetki verilmemiş olması hususları bir arada değerlendirildiğinde, başvurunun mülkiyet hakkına ilişkin ihlal iddialarının zaman bakımından yetkisi dışında kaldığını tespit etmiştir.

5. Mahkeme, açıklanan nedenlerle, başvurunun bu bölümünün "*zaman bakımından yetkisizlik*" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Birinci Bölümün 17/7/2014 tarih ve 2013/7290 başvuru numaralı kararı.

Sistemik Kavramlar Dizisi

İdari ret kararına itiraz

Kararın Özeti:

Bireysel başvuru usulünü düzenleyen 6216 sayılı Kanun'un 47. maddesinin (1) numaralı fıkrası ve İçtüzük'ün 63. maddesinde; mektup, e-posta, kargo, resmi posta, telgraf veya diğer elektronik iletişim araçları kullanılarak başvuru yapılmasına olanak tanınmamıştır. Bireysel başvurunun bir parçası olan "eksikliklerin giderilmesi" aşamasının da aynı usule tabi olduğu açıktır.

Kararın Özeti:

1. Anayasa Mahkemesine 28/8/2013 tarihinde yapılan bireysel başvuruda, dilekçe ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesi neticesinde, başvuruda eksikliklerin bulunduğu tespit edilmiştir. Başvurucuya belirlenen eksikliklerin giderilmesi amacıyla onbeş günlük kesin süre verilmesine ilişkin idari karar, 25/10/2013 tarihinde usulüne uygun olarak tebliğ edilmiştir. Başvurucu, verilen süre içerisinde belirlenen eksiklikleri usulüne uygun şekilde gidermemiş, eksiklikleri posta yoluyla 12/11/2013 tarihinde giderme yoluna gitmiştir. Tespit edilen eksikliklerin verilen kesin sürede tamamlanmadığı gerekçesiyle Komisyonlar Başraportörünce 22/11/2013 tarihinde bireysel başvurunun idari yönden reddine karar verilmiş, karar 12/12/2013 tarihinde başvurucuya usulüne uygun olarak tebliğ edilmiştir. Başvurucu, 18/12/2013 tarihinde başvurunun idari yönden reddine ilişkin karara itiraz etmiştir.

2. Başvurucu, eksikliklerin posta yoluyla gönderildiğini, eksikliklerin posta yoluyla gönderilmesinin usule aykırı olduğunu bilmediğini iddia etmiştir.

3. Anayasa Mahkemesi, başvurucuların Anayasa Mahkemesi ile yazışmalarını İçtüzük'te belirlenen bireysel başvuru yapılmasındaki usulü izleyerek yapmak zorunda olduklarını, usulüne uygun olarak gönderilmeyen bilgi ve belgelerin başvurunun değerlendirilmesinde dikkate alınmayacağını ve dosyaya dâhil edilmeyeceğini, 6216 sayılı Kanun ve İçtüzük uyarınca; bireysel başvuruların, doğrudan ya da mahkemeler veya yurt dışı temsilcilikler vasıtasıyla yapılabileceğini söz konusu mevzuatın mektup, e-posta, kargo, resmi posta, telgraf veya diğer elektronik iletişim araçları kullanılarak başvuru yapılmasına olanak tanımadığını, bireysel başvurunun bir parçası olan "eksikliklerin giderilmesi" aşamasının da aynı usule tabi olduğunun açık olduğunu ve yargı teşkilatının ülke sathına yayılmış yüzlerce mahkeme vasıtasıyla hizmet verdiği gerçeği karşısında, bireysel başvuruların, Anayasa Mahkemesine doğrudan ya da mahkemeler vasıtasıyla yapılabileceğine ilişkin düzenlemenin mahkemeye erişim hakkını ihlal etmediğinin de açık olduğunu belirtmiştir.

4. Mahkeme, başvuru konusu olayda, eksiklik tamamlama yazısındaki ihtar rağmen eksikliklerin yöntemine uygun olarak giderilmediğini tespit etmiştir.

5. Mahkeme, açıklanan nedenlerle, idari ret kararına karşı yapılan itirazın reddine karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Birinci Bölümün 17/7/2014 tarih ve 2012/1035 başvuru numaralı kararı.

Sistematik Kavramlar Dizisi

Mülkiyet hakkı

Devletin mülkiyetin kullanımını kontrol/düzenleme yetkisi

Kararın Özü:

Kanun koyucu, mesken olarak kullanılması öngörülen taşınmazlar hakkında burada meskûn vatandaşların özel ve aile yaşamlarını sürdürebilecekleri, dinlenebilecekleri ve çocukların yaşamına uygun bir ortam oluşturulmasına yönelik kamu yararı gereği çeşitli düzenlemeler yapabilir. Bu düzenlemeler başkalarının haklarını korumak amacıyla tapuda mesken olarak görünen yerlerin iş yeri olarak kullanımını engelleyen veya bu şekilde kullanımı tüm kat maliklerinin rızasına bağlayan şartlar da içerebilir. Bu hususta yapılan düzenlemeler ve uygulamalar açıkça temelden yoksun veya keyfi olduğu anlaşılmadıkça Anayasa Mahkemesince esas yönünden incelenemez.

Kararın Özeti:

1. Başvurucu, üç bağımsız bölüme sahip binanın ikinci katında yer alan bağımsız bölümü satın alarak dernek şubesi olarak kullanmaya başlamıştır. Başvurucunun bulunduğu binanın birinci katının maliki olan ve burada muhasebecilik mesleğini sürdüren şahıs Noter vasıtasıyla başvurucunun sahibi olduğu bağımsız bölümün dernek sıfatıyla iş yeri olarak kullanılmasına kat maliki olarak müsaadesinin bulunmadığını belirtir ihtarname göndermiştir. Başvurucu da Noter vasıtasıyla verdiği cevapta dernek faaliyetlerinin yasak işlerden olmadığını, ihtarnameyi gönderenin de meskeni iş yeri olarak kullandığını, derneğin iş yeri sayılmayacağı şeklinde cevap vermiştir. Anılan şahıs, 17/2/2010 tarihinde meskenin işyeri olarak kullanılmasının önlenmesi davası açmıştır. Mahkeme, mahallinde bilirkişiyle beraber keşif yapılmasına karar vermiştir. Yapılan keşifte binanın üç bağımsız bölümden oluştuğu, davacı ve başvurucunun kullandığı bölümler dâhil üçünün de iş yeri olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Bilirkişi raporunda tapuda mesken olarak görünen başvurucuya ait bağımsız bölümün dernek binası olarak kullanılmasının mümkün olmadığı yönünde görüş verilmiştir. Mahkeme, davacının da binadaki bağımsız bölümü muhasebecilik mesleğini ifa etmek üzere iş yeri olarak kullandığı, binada mesken olarak kullanılan bağımsız bölüm bulunmadığı, bu durumda davacının davasını açmasında iyi niyet kurallarının bulunmadığı gerekçesiyle bu davayı reddetmiştir.² Temyiz üzerine

² 1/6/1989 tarih ve 3568 Sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu'nun 17/4/2013 tarih 6460 sayılı Kanunla "Yasaklar" kenar başlıklı 45. maddesine eklenen 6. fıkrası şöyledir:

"23/6/1965 tarihli ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununa göre anagayrimenkulün mesken olarak gösterilen bağımsız bölümlerinde kat maliklerinin izni ve benzeri şartlar aranmaksızın serbest muhasebeci mali müşavirlik veya yeminli mali müşavirlik faaliyetlerinde bulunulabilir. Bu konuda, yönetim planındaki aksine hükümler uygulanmaz."

Yargıtay "Yargıtay'ın yerleşmiş uygulamalarına göre dernek ile şubelerinin işgal ettikleri mekânlar iş yeri niteliğinde olup, Kat Mülkiyeti Kanunu'nun 24. maddesi hükmü uyarınca tapuda mesken olarak kayıtlı bağımsız bir bölümün bu amaçla kullanılması, tüm bağımsız bölüm maliklerinin oybirliği ile verecekleri karara bağlıdır." gerekçesiyle kararı bozmuştur. Davayı tekrar ele alan Mahkeme, davayı kabul ederek başvuru konusundaki bağımsız bölümde dernek faaliyetlerini sona erdirmesine karar vermiştir. Temyiz edilen kararı Yargıtay "kararın gereğinin yerine getirilmesi için 10 günlük süre verilmesine" ibaresi yazılmak suretiyle düzelterek onamıştır.

2. Başvurucu, kendisi hakkında dava açan kişinin de meskeni iş yeri olarak kullandığını ve bu nedenle iyi niyetli olmadığını, 634 sayılı Kanun'un 24. maddesinde gıda ve eğlence sektörüne ait işyerlerinin sayıldığını, derneğin iş yeri sayılamayacağını, kullandıkları bağımsız bölümde rahatsız edici bir faaliyetlerinin bulunmadığını, binada yer alan üç bağımsız bölümün de iş yeri olarak kullanıldığını, verilen kararla mülkiyetini kullanma hakkının yok edildiğini belirterek mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüş ve bahsedilen mahkeme kararıyla mülkiyet hakkına yönelik ihlalin kaldırılması talebinde bulunmuştur.

3. Anayasa Mahkemesi, kişinin maliki olduğu taşınmazı dilediği şekilde kullanma hakkının Anayasa'nın 35. maddesinde yer alan mülkiyet hakkının kapsamına dâhil olmakla beraber, Devletin bu kullanımı kontrol/düzenleme yetkisi olduğunu, taşınmazın kullanımını kontrol eden/düzenleyen müdahalenin başvuru konusundaki mülkiyet hakkını ihlal edip etmediğinin tespit edilmesi için müdahalenin kanuniliği, müdahaledeki kamu yararı ve ölçülülüğün incelenmesi gerektiğini belirtmiştir.

4. Mahkeme, başvuru konusu olayda, yerleşik Yargıtay içtihatlarında dernekler de iş yeri olarak sayıldığından, müdahalenin hukuki dayanağının yeterli açıklıkta bulunduğunu, başvuru konusundaki mülkiyetini kullanması konusunda getirilen düzenlemenin bahsedilen mülkün iş yeri olarak kullanımını başkalarının haklarını korumak gayesiyle kat maliklerinin ortak rızasına bağlayan bir düzenleme olduğunu ve kamu yararı amacını taşıdığını, başvuru konusundaki mülkiyetine yapılan müdahalenin bahsedilen mülkü kiraya verme veya başka türlü bir tasarrufla kullanmasına mani olmadığını ve somut başvuruya konu müdahalenin başvuru konusundaki önemli ölçüde zararına sebebiyet verdiğinin söylenemeyeceğini bu çerçevede başvuru konusundaki kişisel yararı ile toplumun genel yararı arasında başvuru konusundaki aleyhine ölçüsüz ve ağır bir yüke sebep olan bir uygulama da olmadığını tespit etmiştir.

5. Mahkeme, açıklanan nedenlerle, başvuru konusundaki mülkiyet hakkının İHLAL EDİLMEDİĞİNE karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Birinci Bölümün 16/7/2014 tarih ve 2013/2744 başvuru numaralı kararı.

Sistemik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

Açıkça dayanaktan yoksunluk

Adil yargılanma hakkı

Hakkaniyete uygun yargılanma hakkı

Makul sürede yargılanma hakkı

Zarar Tespit Komisyonu (5233 sayılı Kanun)

Geçici iş yükü

Kararın Özü:

Yargılamayı yürüten mahkeme üyelerinin taraflardan biriyle veya anlaşmazlık konusu ile maddi veya manevi yakın bir bağının bulunması veya yargılama sürecinde sarf ettiği ifadeleri ile tarafsız olamayacağı yönünde meşru bir kanaat uyandırması, bunun yanı sıra davadan önce dava ile doğrudan bağlantılı bir konumda bulunması da tarafsızlığı ihlal edebilir. Ancak, belirli bir uyuşmazlıkta yargılamayı yürüten hâkimin taraflardan birine yönelik önyargılı ve taraflı bir tutumunun, kişisel bir kanaatinin veya menfaatinin, bu bağlamda kişisel bir taraflılığının söz konusu olduğunu ortaya koyan bir delil bulunmadığı ve bu husus kanıtlanmadığı müddetçe, tarafsız olduğunun bir karine olarak varsayılması zorunludur.

Kanun hükümlerinin yorumu ve maddi vakıaların değerlendirilmesi noktasındaki takdir esasen derece mahkemelerine ait olmakla beraber, derece mahkemesi kararlarının bariz bir takdir hatası içermesi durumunda, anayasal bir temel hak veya özgürlüğün ihlal edilip edilmediğinin tespiti noktasında, farklı bir değerlendirme yapılması gerekebilir.

Kararın Özeti:

1. Başvurucu 3/1/2006 tarihinde 5233 sayılı Kanun kapsamına giren zararlarının karşılanması talebiyle Batman Valiliği Zarar Tespit Komisyonuna başvurmuştur. Başvuru kapsamında temin edilen inşaat bilirkişisi raporunda başvurusunun 13.340,00 TL, 13/8/2010 tarihli ziraat bilirkişisi raporunda ise 268,00 TL zararı olduğu tespit edilmiştir. Zarar Tespit Komisyonu kararında, dosyada yer alan bilgi ve belgeler uyarınca başvurusunun adına kayıtlı taşınır veya taşınmaz malvarlığına rastlanılmadığından bahisle talebin reddine karar verilmiştir. Başvurucu tarafında belirtilen işlem aleyhine açılan davada, başvurusunun ikamet ettiği köyün tamamen boşalmadığı, anılan yerleşim yerinde nesnel güvenlik kaygısının yaşanmamış olduğu ve başvurucuya yönelik bir terör tehdidi ya da saldırısının bulunmadığından bahisle davanın reddine karar verilmiştir. Kararın temyiz edilmesi üzerine, Danıştayca temyiz isteminin reddine karar verilmiştir. Karar düzeltme istemi de reddedilmiştir.

2. Başvurucu, 5233 Kanun kapsamında yaptığı talep hakkında öznel durumu göz önünde bulundurulmadan ve soyut gerekçelere dayanılarak, tarafından sunulan belgeler değerlendirilmeksizin idare tarafından sunulan belgeler nazara alınarak ve sunulan bu belgeler kendisine tebliğ edilmek suretiyle savunma yapma imkanı tanınmadan verilen kararın adil olmadığını, kararların yeterli gerekçe ihtiva etmediğini, tarafından sunulan belgeler dikkate alınmaksızın idarece sunulan belgelere dayalı olarak karar veren mahkemenin tarafsız olmadığını, benzer başvurularda tazminata hükmedilmesine rağmen başvurusu reddedilmek suretiyle eşitlik ilkesine aykırı davranıldığını, idarenin can ve mal güvenliğini sağlama yükümlülüğünü yerine getirmemesi sonucu mülkiyet hakkından yoksun kaldığını ve derece mahkemelerinin yaptığı hatalı değerlendirme nedeniyle zararının tazmin edilmediğini, ayrıca yaptığı başvuru hakkında yürütülen işlemlerin makul sürede sonuçlandırılmadığını belirterek, Anayasa'nın 2., 7., 10., 35., 36., 87., 125. ve 141. maddelerinde tanımlanan haklarının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

Adil Yargılanma Hakkı Yönünden

(Tarafsız Mahkemede Yargılanma Hakkının İhlali İddiası)

3. Anayasa Mahkemesi, genel olarak tarafsızlığın, davanın çözümünü etkileyecek bir önyargı, tarafgirlik ve menfaate sahip olunmaması ve davanın tarafları karşısında ve onların leh ve aleyhlerinde bir düşünce veya menfaate sahip olunmamasını ifade ettiğini, öznel ve nesnel olmak üzere iki boyutu bulunduğunu, bu kapsamda hâkimin birey olarak, mevcut davadaki kişisel tarafsızlığının yanı sıra, kurum olarak mahkemenin kişide bıraktığı izlenimin de dikkate alınması gerektiğini ifade etmiştir. Mahkeme, ayrıca, yargılamayı yürüten mahkeme üyelerinin taraflardan biriyle veya anlaşmazlık konusu ile maddi veya manevi yakın bir bağının bulunması veya yargılama sürecinde sarf ettiği ifadeleri ile tarafsız olamayacağı yönünde meşru bir kanaat uyandırması, bunun yanı sıra davadan önce dava ile doğrudan bağlantılı bir konumda bulunmasının tarafsızlığı ihlal edebileceğini ancak belirli bir uyumsuzlukta yargılamayı yürüten hâkimin taraflardan birine yönelik önyargılı ve taraflı bir tutumunun, kişisel bir kanaatinin veya menfaatinin, bu bağlamda kişisel bir taraflılığının söz konusu olduğunu ortaya koyan bir delil bulunmadığı ve bu husus kanıtlanmadığı müddetçe, tarafsız olduğunun bir karine olarak varsayılması zorunlu olduğunu bunun yanı sıra, yargılama makamının tarafsızlığına ilişkin her hangi bir meşru kaygı veya korkuyu bertaraf edecek yeterli güvenceleri sunmasının da gerekmekte olup, bu hususun tarafsızlığın nesnel boyutuna işaret ettiğini belirtmiştir.

4. Mahkeme, başvuru konusu olayda, başvurusunun talebinin 5233 sayılı Kanun kapsamında kabul edilip edilmeyeceği noktasında derece mahkemelerinin Danıştay tarafından ihdas edilen nesnel güvenlik kaygısı ölçütünden hareket ettiklerini ve bu hususun saptanması için idare ile başvuru tarafından sunulan belgeleri değerlendirmek suretiyle söz konusu yerleşim yerinde nesnel güvenlik kaygısının oluşmadığından hareketle başvurusunun talebinin reddine karar verildiğini, bu kapsamda başvuruya konu yargılama faaliyeti açısından, ilgili usul hükümleri uyarınca yargılama faaliyetini devam ettiren yargılama makamlarının tarafların adil yargılanmaya ilişkin meşru beklentileri üzerinde menfi etkide bulunacak bir izlenime sahip olmadığı gibi, hâkimin tarafsızlığına ilişkin karineyi ortadan kaldıracak şekilde, yargılamayı yürüten hâkimin taraflardan birine yönelik önyargılı ve taraflı bir tutumunun, kişisel bir kanaatinin veya menfaatinin, bu bağlamda

kişisel bir taraflılığının söz konusu olduğunu ortaya koyan bir bulgu da saptanmadığını tespit etmiştir.

5. Mahkeme, açıklanan nedenlerle, başvurunun bu kısmının "*açıkça dayanaktan yoksun olması*" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

Eşitlik İlkesinin İhlali İddiası Yönünden

3. Anayasa Mahkemesi, ayrımcılık iddiasının ciddiye alınabilmesi için başvurunun, kendisiyle benzer durumdaki başka kişilere yapılan muamele ile kendisine yapılan muamele arasında bir farklılığın bulunduğunu ifade etmesinin yeterli olmayıp, ayrıca bu farklılığın meşru bir temeli olmaksızın ırk, renk, cinsiyet, din, dil vb. bir ayrımcılık temeline dayandığını makul delillerle ortaya koyması gerektiğini hatırlatmıştır.

4. Mahkeme, başvuru konusu olayda, başvurunun kendisine hangi temele dayalı olarak ayrımcılık yapıldığına ilişkin herhangi bir beyanda bulunmadığı gibi, belirtilen iddiasını temellendirecek herhangi bir somut bulgu ve kanıt da sunmamış olduğunu tespit etmiştir.

5. Mahkeme, açıklanan nedenlerle, başvurunun bu kısmının "*açıkça dayanaktan yoksun olması*" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

Adil Yargılanma Hakkı Yönünden

(Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlali İddiası)

3. Anayasa Mahkemesi, idari veya yargısal bir karar organına yapılan başvuru sayısında öngörülemez düzeyde geçici ve olağanüstü bir artış olması nedeniyle, başvuruların birikmesine bağlı olarak meydana gelen gecikmelerin, zamanında ve yeterli tedbirlerin alınması koşuluyla, makul sürede yargılanma hakkı açısından devletin sorumluluğunu doğurmayacağını hatırlatmıştır.

4. Mahkeme, başvuru konusu olayda, başvurunun 5233 sayılı Kanun kapsamında ileri sürdüğü tazmin talebinin değerlendirilmesinin yaklaşık yedi yıllık bir süreci kapsadığı görülmekle birlikte, ilgili Komisyonca karara bağlanan başvuru sayısı, her bir başvuru kapsamında ayrı ayrı yürütülmesi gereken işlemler, komisyonların yürüttüğü işlemlerin yerine getirilebilmesi için sadece belirli niteliklere sahip kişilerin komisyon üyesi olabilmesi ve bu komisyon üyelerinin yarı zamanlı görev alan kamu görevlileri olmaları dikkate alındığında bir il içinde kurulan komisyon sayısının belirli bir sayının üzerinde artırılmasının mümkün olmadığı, somut olay açısından da başvurunun öznel durumunun değerlendirilmesi için keşif ve bilirkişi incelemesi de dâhil olmak üzere bir dizi idari tahkikatın yapılmış olduğu, idari başvuru sonrasındaki yargısal sürecin ise iki dereceli bir yargılama prosedüründe bir yıl on aylık bir süreçte tamamlandığı ve başvurunun karara bağlanmasında yaşanan gecikmenin esasen komisyona daha önce yapılmış diğer başvuruların incelenmesi nedeniyle ortaya çıktığı, bu çerçevede geçici olarak ortaya çıkan iş yükü artışının yapısal bir soruna dönüştüğü ancak, kamu makamlarının ilgili prosedürün işletilmesi noktasında gerekli tedbirlere başvurduğu dikkate alındığında, başvuruya konu talebin karara bağlanması hususunda geçen yaklaşık yedi yıllık süreçte, uyumsuzluğun karara bağlanması konusunda kamu otoritelerine ve özellikle yargılama organlarına atfedilebilecek bir gecikmenin olmadığını tespit etmiştir.

5. Mahkeme, açıklanan nedenlerle, Anayasa'nın 36. maddesinin gerektirdiği makul sürede yargılanma hakkının İHLAL EDİLMEDİĞİNE karar vermiştir.

Adil Yargılanma Hakkı Yönünden

(Hakkaniyete Uygun Yargılanma Hakkının İhlali İddiası)

3. Anayasa Mahkemesi, 5233 sayılı Kanun'un uygulanması bağlamında daha önce bireysel başvuru konusu yapılmış olan taleplere ilişkin olarak Anayasa Mahkemesi tarafından yapılan değerlendirmeler neticesinde de, buna benzer iddiaların maddi olayın ve hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanması bağlamında kanun yolu mahkemelerince değerlendirilmesi gereken hususlara ilişkin olduğu belirtilerek açıkça dayanaktan yoksun bulunduğunu, derece mahkemelerinin delilleri takdirinde bariz bir takdir hatası bulunmadıkça Anayasa Mahkemesinin bu takdire müdahalesinin söz konusu olamayacağını derece mahkemesi kararlarının bariz bir takdir hatası içermesi durumunda, anayasal bir temel hak veya özgürlüğün ihlal edilip edilmediğinin tespiti noktasında, farklı bir değerlendirme yapılması gerekebileceğini ifade etmiştir.

4. Mahkeme, başvuru konusu olayda, başvuru konusunun kendisi ve ailesinin terör eylemleri ve bundan doğan kaygı nedeniyle köylerini terk ettikleri yönündeki iddiası ile en yakın aile fertlerinden olan babasının terör örgütü mensuplarınca öldürüldüğü ve kendisinin de aynı olay kapsamında yaralandığı hususunda, Tekevler köyü ve mezralarında meydana gelen terör olaylarına ait liste ile terör örgütü mensuplarınca Tekevler Köyü geçici köy korucularının evlerine yönelik olarak gerçekleştirilen silahlı saldırı olayını içeren 7/10/1993 tarihli jandarma olay yeri tespit tutanağı ve İstanbul 3 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesinin 14/5/2003 tarih ve E.1999/44, K.2003/1545 sayılı kararı ile de tevsik edilen tespitler karşısında, başvuru konusunun talebinin 5233 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilebilmesi için, yerleşim yerini terör eylemleri veya terörle mücadele kapsamında yürütülen faaliyetler nedeniyle terk edip etmediği noktasında farklı bir karine veya ölçüt arayışına girilmesinin, söz konusu Kanun'un amacının yanı sıra, babası terör örgütü mensuplarınca öldürülen, kendisi de yaralanan başvuru konusunun yerleşim yerini terör olaylarından kaynaklanan güvenlik kaygısı ile terk ettiği açık olan maddi vakianın gelişim tarzına da uygun görülmediğini tespit etmiştir.

5. Mahkeme, açıklanan nedenlerle, hakkaniyete uygun yargılanma hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Birinci Bölümün 16/7/2014 tarih ve 2013/6319 başvuru numaralı kararı.

Sistemik Kavramlar Dizisi

Yaşam hakkı

Etkili soruşturma yürütme yükümlülüğü

İşkence ve eziyet yasağı

Etkili soruşturma yürütme yükümlülüğü

Kararın Özü:

Anayasa Mahkemesinin süregelen silahlı çatışmalarda olayın sıcaklığı içerisinde tepki veren güvenlik güçlerinin yerine geçerek silah kullanımının zorunluluğu ve ölçülülüğü konusunda olaydan kopuk olarak tek başına kendi değerlendirmelerini esas alması mümkün olamaz. Aksi yöndeki bir kabul, kamu gücünü kullanan güvenlik güçlerinin veya üçüncü şahısların belki de hayatlarına mal olabilecek bir yük altına girmelerine yol açabilecektir.

Ölüm olayının öncesi tamamen kamu makamlarının kontrolü altında gerçekleşme bile olaya karışan ve doğrudan eylemleri ile ölüme neden olan kişilerin güvenlik güçleri olduğu ve olay sonrası kontrolün tamamen bu kişilerde olduğu durumlarda, olayın gelişimi ve karşılıklı tarafların eylemlerinin derinlemesine ve çok boyutlu bir değerlendirmesinin yapılabilmesi için resmi soruşturmanın, olaya karışan kişilerin olası cezai sorumluluğunun bulunup bulunmadığını belirleyebilmek adına, soruşturma aşamasını geçerek bir kovuşturma sürecini içermesi gerektiğinin evleviyetle kabulü gerekmektedir.

Bir kamu görevlisinin işkence ve kötü muamelesine maruz kalındığına yönelik iddialar açısından yürütülmesi gereken soruşturma, sorumluların belirlenmesini ve cezalandırılmasını sağlamaya elverişli olmalıdır. Konu hakkındaki soruşturmanın derhal başlaması, bağımsız biçimde, kamu denetimine tabi olarak özenli ve süratli yürütülmesi ve bir bütün olarak etkili olması gerekir. Bu tür eylemlere maruz kaldığı ileri sürülen kişiler hayatını kaybetmiş ve bu eylemlerin o kişi kamu görevlilerinin elinde iken işlendiği ileri sürülüyorsa, devletin resen harekete geçerek böyle bir durumun vaki olup olmadığını açıklığa kavuşturacak nitelikte kapsamlı ve titiz bir soruşturma yürütme yükümlülüğü bulunmaktadır.

Kararın Özeti:

1. 4/10/2012 tarihinde saat 19.57'de 155 polis imdat hattına, Antalya Merkez Yıldız Mahallesi 228. sokakta şüpheli bir şahıs olduğu ihbarı yapılır. İhbarın hemen ardından saat 20.10 civarında motosikletli bir polis ekibinin ihbarın olduğu yere intikal ettiği, ancak silahlı saldırıya uğradığı telsiz kayıtlarına yansır. Saat 20.30 sıralarında ise bu sefer Antalya Merkez Fatih Mahallesi Kepez (Cezaevi) kavşağında ikinci bir saldırı duyurusu telsiz anonslarına yansır. Şüpheli kişi veya kişilerin olay yerini terk ettiği bildirilir. Saat 21.57'de başlayan anonslarda ise "şahsı aldık" çağrısı telsiz kayıtlarına girer. Yine telsiz kayıtlarına göre her hangi bir "silahlı çatışmadan" bahsedilmez. Sadece şahsın "yaralı olarak" ele geçirildiğinden bahsedilir. Yaralı ele geçirildiği ifade edilen kişi başvuruçunun oğlu Ç. D.'dir. Başvuruçunun oğlu polislerle girdiği silahlı çatışma sonucunda yaralanmış ve hastaneye

kaldırıldığı sırada ambulansda yaşamını yitirmiştir. Bu olayda ayrıca, üç polis memuru hayatını kaybetmiştir. Olay sonrası Antalya Cumhuriyet Başsavcılığı (Savcılık), resen soruşturma başlatmıştır. Soruşturma sonucunda olay hakkında kovuşturmayaya yer olmadığına (KYO) dair karar verilmiştir. Başvurucunun anılan karara yaptığı itiraz reddedilmiştir.

2. Başvurucu, silah kullanılmasını gerektiren bir durum söz konusu olmamasına rağmen güvenlik görevlilerince silah kullanılarak oğlunun ölümüne sebebiyet verildiğini, soruşturmanın önemli bir kısmının şüpheli konumunda olan kolluk tarafından yürütüldüğünü, işkence suçunun soruşturma konusu yapılmadığını ve KYO kararında işkence iddialarının incelenmediğini, ambulans şoförü ve diğer sağlık görevlileri hakkında sadece görevi kötüye kullanmaktan idari soruşturma başlatıldığını fakat insan öldürmeye iştirakten hiçbir soruşturma açılmadığını belirterek Anayasa'nın 17. ve 40. maddelerinde güvence altına alınan yaşam hakkının, işkence ve eziyet yasağının ve etkili başvuru hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüş ve tazminat talebinde bulunmuştur.

Yaşam Hakkının Esasının İhlal Edildiği İddiası Yönünden

3. Anayasa Mahkemesi, kolluk güçlerinin ancak Anayasa'da belirtilen amaçlara ulaşmak adına başka bir çarenin kalmadığı "zorunlu durumlarda" ve (silah kullanarak ulaşılmak istenen amaç ile karşı karşıya kalınan güce nispeten) "ölçülü" bir biçimde silah kullanabilmelerine izin verildiğini, Anayasa Mahkemesinin doğrudan ilgili soruşturma ve yargılama makamlarının yerine geçecek şekilde gerçekleşen olaylardaki delillerin değerlendirmesini kendisinin yapmasının söz konusu olamayacağını ve bu konuda asıl sorumlu ve yetkili olanların ilk elden olayları inceleyen yetkili adli ve idari merciler olduğunu bununla birlikte, kendisinin ilk derece yetkili mercilerin değerlendirmelerine tamamen bağlı kalmak zorunda olmayıp, kesin ikna edici bulgulara dayanarak farklı bir değerlendirmede bulunabileceğini ifade etmiştir.

4. Mahkeme, başvuru konusu olayda, yapılan incelemeler neticesinde, somut olayın koşullarında daha önce sözle ve silah atışıyla yapılan uyarılara uymaması nedeniyle polislerin silah kullanmak dışında Ç.D.'yi yakalamak için başka araçlarının bulunduğunu kabul etmenin mümkün olmadığını, olayda iki ayrı durumda üç polis memurunu öldüren ve silahlı olarak kaçan Ç.D.'nin hala tehlike oluşturmakta olduğunu ve yapılan atışlar uzak mesafeli ve kaçan zanlıyı durdurmaya yönelik atışlar olup, zanlının etkisiz hale getirilmesinden sonra onu öldürmeye yönelik doğrudan öldürücü bölgelere hedef alan atışlar yapıldığını gösteren herhangi bir bulguya rastlanılmadığını tespit etmiştir.

5. Mahkeme, açıklanan nedenlerle, yaşam hakkının esasının İHLAL EDİLMEDİĞİNE karar vermiştir.

Yaşam Hakkı Kapsamında Yürütülen Soruşturmanın Yetersiz Olduğu İddiası Yönünden

3. Anayasa Mahkemesi, temel amacı devletin kontrolü altında meydana gelen ölüm olaylarının tam olarak nasıl meydana geldiğinin belirlenmesini ve varsa sorumlu kişilerin tespit edilmesini ve gerek görüldüğünde cezalandırılmasını sağlamak suretiyle yaşam hakkı kapsamında kurulan yasal ve idari çerçevenin etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamak olan etkili ve uygun resmi bir soruşturma yürütme yükümlülüğünün, kamu makamlarının kontrolü altında iken "şüpheli" bir biçimde gerçekleşen ölüm olaylarında ön soruşturma

aşamasının ötesine geçmesi gerektiğini ve kovuşturma aşaması da dâhil bütün süreci 17. maddenin gereklerine cevap verebilecek nitelikte olması gerektiğini ifade etmiştir.

4. Mahkeme, başvuru konusu olayda, her ne kadar, somut olay kapsamında Savcılık tarafından yürütülen soruşturmada yaşanan ölüm olayının tüm yönlerinin ortaya konulmasını ve olası sorumlu kişilerin belirlenmesini sağlayabilecek nitelikte oldukça ayrıntılı bir incelemenin yapıldığı görülmekte ise de, çok yönlü bu olayda olası cezai sorumluluğun kalkıp kalkmadığı konusunda bir ceza mahkemesinin kapsamlı bir inceleme ve değerlendirme yapması imkânını ortadan kaldıracak bir kararın verildiğini tespit etmiştir.

5. Mahkeme, açıklanan nedenlerle, yaşam hakkının gerektirdiği etkili soruşturma yürütme yükümlülüğünün İHLAL EDİLDİĞİNE karar vermiştir.

İşkence ve Eziyet Yasağının İhlal Edildiği İddiası Yönünden

3. Anayasa Mahkemesi, yaşam hakkına yönelik ihlal iddiaları için geçerli olduğu gibi, bir kamu görevlisinin işkence ve kötü muamelesine maruz kaldığına yönelik iddialar açısından da yürütülmesi gereken soruşturmanın, sorumluların belirlenmesini ve cezalandırılmasını sağlamaya elverişli olması gerektiğini, Devletin pozitif yükümlülüğü kapsamında bazen tek başına soruşturma yapılmamış olmasının yahut da yeterli soruşturma yapılmamış olmasının da kötü muamele teşkil edebileceğini bu bağlamda konu hakkındaki soruşturmanın derhal başlatılması, bağımsız biçimde, kamu denetimine tabi olarak özenli ve süratli yürütülmesi ve bir bütün olarak etkili olması gerektiğini hatırlatmıştır.

4. Mahkeme, başvuru konusu olayda, Savcılığın ve Mahkemenin verdikleri kararlarda, başvurusunun işkence ve kötü muameleye ilişkin ciddi nitelikteki iddialarını ne reddettiklerini, ne makul görüp gereği gibi bir işlem yürüttüklerini ne de bu yöndeki iddiaları ölümün gerçekleşme koşulları içerisinde değerlendirdiklerini tespit etmiştir.

5. Mahkeme, açıklanan nedenlerle, başvurusunun işkence ve kötü muameleye ilişkin savunulabilir bir iddiasının bulunmasına rağmen, somut olayda bu konuda etkili resmi bir soruşturmanın yürütülmemesi nedeniyle Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasının usulî yönünün İHLAL EDİLDİĞİNE karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Birinci Bölümün 17/7/2014 tarih ve 2013/293 başvuru numaralı kararı.

Sistemik Kavramlar Dizisi

İşkence ve eziyet yasağı

Kararın Özeti:

Özgürlüğünden mahrum bırakılan bir kişiye yönelik, kendi eylem ve tavırları mutlaka kuvvet kullanılmasını gerektirmedikçe, zora başvurulması, insan onurunun zedelenmesi ve ilke olarak Anayasa'nın 17. maddesinin 3. fıkrasında öngörülen yasağın ihlal edilmesi sonucunu doğurabilir.

Bireyin, bir devlet görevlisi tarafından hukuka aykırı olarak ve Anayasa'nın 17. maddesini ihlal eder biçimde bir muameleye tabi tutulduğuna ilişkin savunulabilir bir iddiasının bulunması halinde, Anayasa'nın 17. maddesi, "Devletin temel amaç ve görevleri" kenar başlıklı 5. maddedeki genel yükümlülükle birlikte yorumlandığında etkili resmi bir soruşturmanın yapılmasını gerektirmektedir. Bu soruşturma, sorumluların belirlenmesini ve cezalandırılmasını sağlamaya elverişli olmalıdır. Şayet bu olanaklı olmazsa, bu madde, sahip olduğu öneme rağmen pratikte etkisiz hale gelecek ve bazı hallerde devlet görevlilerinin fiili dokunulmazlıktan yararlanarak, kontrolleri altında bulunan kişilerin haklarını istismar etmeleri mümkün olacaktır.

Mahkemelerin, özellikle işkence ve kötü muamele niteliğindeki bir olayın zamanaşımına uğramaması için ellerinden gelen tüm gayreti sarf etmeleri ve tüm araçlara başvurmaları gerekir. Kötü muamele iddialarına ilişkin bir ceza davası söz konusu olduğunda, yetkililer tarafından çabuklukla verilecek bir yanıt, eşitlik ilkesi içinde genel olarak kamunun güveninin korunması açısından temel bir unsur olarak sayılabilir ve kanundışı eylemlere karşı gösterilecek her türlü hoşgörüden kaçınmaya olanak tanır.

Kararın Özeti:

1.³

1.1. Başvuruculara İsnat Edilen Suç Kapsamında Yapılan İşlemler

Başvurucular, Telekom'a ait bakır tellerin kesilerek çalındığı ihbarı üzerine İlçe Jandarma Komutanlığı tarafından olay bölgesinde yakalanmışlardır. Başvuruculardan Ertan Dağabakan 1985 doğumlu olup, iddia edilen olayın meydana geldiği tarihte 16 yaşında iken, diğer iki başvuru 18 yaşından büyüktür. Başvurucular, Hamur Cumhuriyet Başsavcılığı talimatı ile 3/11/2001 ile 6/11/2001 tarihleri arasında toplam üç gün Jandarma Merkez Karakol Komutanlığında gözaltında tutulmuşlardır. Cumhuriyet Savcılığınca 6/11/2001 tarihinde başvuru sahiplerinin ifadeleri alınarak, tutuklama talebiyle Hamur Sulh Ceza Mahkemesine sevkleri gerçekleştirilmiş ve tutuklanarak Ceza İnfaz Kurumuna gönderilmişler aynı Mahkemenin 6/12/2001 tarihli kararıyla tahliye olmuşlardır. Hamur Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen soruşturma kapsamında, anılan Savcılığın tefrik

³ Kararın özelliğinden kaynaklanan nedenlerle (1) numaralı paragrafta alt başlıklar açılmıştır.

kararı gereğince; "cürüm işlemek için teşekkül oluşturmak" ve "hırsızlık" suçları tefrik edilerek, soruşturmaya devam edilmiştir. Cürüm işlemek için teşekkül oluşturmak iddiasına ilişkin soruşturma dosyası Fezleke ile, Hamur ilçesi sınırları dışında meydana gelen hırsızlık suçuyla ilgili olan dosya ise yetkisizlikle Hamur Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından Ağrı Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

Bunun üzerine başvurucular hakkında, Ağrı Cumhuriyet Başsavcılığınca "hırsızlık" suçundan kamu davası açılmış ve yapılan yargılama sonucunda başvurucular beraat etmiş ve bu karar temyiz edilmeyerek 8/3/2002 tarihinde kesinleşmiştir. Ayrıca, başvurucular hakkında Ağrı Cumhuriyet Başsavcılığınca "cürüm işlemek için teşekkül oluşturmak" suçundan dava açılmış, yapılan yargılama sonucunda, beraatlarına karar verilmiş olup, bu karar da temyiz edilmeyerek 10/4/2002 tarihinde kesinleşmiştir. Başvurucular hakkında Hamur ilçe sınırları içerisinde işlendiği iddia edilen hırsızlık suçu ile ilgili de Hamur Cumhuriyet Başsavcılığınca 6/12/2001 tarihinde Hamur dava açılmıştır.

1. 2. Başvurucuların Kötü Muamele Şikâyetleri Üzerine Yapılan İşlemler

1.2.1. Başvurucuların Kötü Muamele İddiaları

Başvurucular 6/11/2001 tarihinde Savcılıkta verdikleri ifadelerinde, gözaltında iken devamlı surette kötü muamele gördüklerini, söz konusu suç ile birlikte başka olayları da kabul etmek için cop, tekme ve yumrukla vücutlarının değişik yerlerinden darp edildiklerini, gözlerinin bağlandığını, sinkaflı sözlerle hakarete maruz kaldıklarını, başlarından soğuk su döküldüğünü, bu nedenle görevlilerden şikâyetçi olduklarını ifade etmişlerdir. Bu iddia üzerine Savcılık aynı gün soruşturmaya başlamış ve başvurucuları yeniden rapor aldirmek üzere Sağlık Ocağına sevk etmiştir. Görevli Doktor G. Ö., başvurucularda herhangi bir darp ve cebir izinin bulunmadığı yönünden rapor düzenlemiştir. Başvurucular Ağır Ceza Mahkemesinde de benzer şikâyetlerde bulunmuş Hamur Sağlık Ocağında doktorun kendileri üzerinde bir muayene yapmadan rapor düzenlediğini, Ağrı Devlet Hastanesinde kendileri için düzenlenen rapor hakkında ise sanık İ. Ö.'nün raporu okuduktan sonra sinirlenerek yeniden içeri girdiğini, bir buçuk saat beklediklerini, daha sonra sanık İ. Ö.'nün gelerek ilçeye geri döndüklerini, gözaltı süresince sürekli işkenceye maruz kalmaları nedeniyle sanıklardan şikâyetçi olduklarını beyan ederek davada katılan sıfatıyla yer almışlardır.

1.2.1. Başvurucuların İddiaları Kapsamında Alman Doktor Raporları

Başvurucuların gözaltına alındıkları 3/11/2001 tarihinde, Hamur Sağlık Ocağı'nda düzenlenen raporlarda "yapılan muayenesi sonucu herhangi bir bulguya rastlanılmadığı, gözaltına alınmasında sakınca olmadığı" tespitine yer verilmiştir. Başvurucular, 6/11/2001 tarihinde, anılan Sağlık Ocağı doktorlarından G. Ö. tarafından düzenlenen 6/11/2001 tarihli ilk raporda, üç başvurucu hakkında "herhangi bir darp izine rastlanılmadığı" belirtilmiştir. Başvurucuların Savcılıkta verdikleri benzer ifadelerinde, "gözaltında iken kötü muameleye maruz kaldıklarını" belirtmeleri üzerine, yeniden aynı Sağlık Ocağı ve aynı Doktordan alınan 6/11/2001 tarihli ikinci raporda da benzer saptamada bulunulmuştur. Başvurucuların avukatı, Cumhuriyet Savcılığına hitaben yazdığı 7/11/2001 tarihli dilekçede, müvekkillerinin yeniden hastaneye sevk edilip doktor raporu aldırılmasını talep etmiştir. Bu talep üzerine başvurucular, kendilerine kötü muamelede bulunduğu iddia edilen karakol komutanı İ. Ö. ve yardımcısı H. A. ile diğer görevliler gözetiminde tutuklu oldukları cezaevinden alınarak 7/11/2001

tarhinde sağlık kontrolü için Ağrı Devlet Hastanesine sevk edilmiş ve hastane doktorlarından Y. İ. ve Y. O. tarafından saat 18.40'da yapılan muayeneleri sonucunda düzenlenen 7/11/2001 tarihli raporda; başvuru Cezmi Demir ile ilgili olarak "*hastada yaklaşık 8-12 saat içinde olduğu düşünölen, sırtta sağ üstte yaygın hematom olduğu, yeni oluşan darp-cebir izine rastlanmadığı, hayati tehlikenin olmadığı, iş ve güç kaybının bulunmadığı*", başvuru Hicrettin Dağabakan ile ilgili olarak "*hastada yaklaşık 8-12 saat içinde olduğu düşünölen sol bacakta arkada kızarıklık, sağ bacak iç kısmında kızarıklık, sağ alt kadron batında kızarıklık mevcut olduğu, yeni oluşan darp ve cebir izine rastlanılmadığı, hayati tehlike, iş ve güç kaybının bulunmadığı*" ve başvuru Ertan Dağabakan ile ilgili olarak da "*hastada yaklaşık 8-12 saat içinde olduğu tahmin edilen, sağ üst kolda hematom, batında ciltte kızarıklık mevcut olduğu, yeni oluşan darp-cebir izine rastlanmadığı, hayati tehlikenin olmadığı, iş ve güç kaybının bulunmadığı*" ifadelerine yer verilmiştir.

Ancak başvuruöuların avukatının 9/11/2001 tarihli dilekçesi ile "7/11/2001 tarihli raporun gerçeği yansıtmadığını, Doktor Y. İ.'nin Jandarma güvenlik güçlerinin baskısı altında söz konusu raporu tanzim ettiğini" iddia ederek Savcılığa itirazda bulunması üzerine, Cumhuriyet Savcısı, başvuruöuların yeniden sağlık kontrolünden geçirilmeleri için Ağrı Devlet Hastanesine sevklerini sağlamıştır. Başvuruöuların Ağrı Devlet Hastanesi uzman doktorları tarafından muayene edilmeleri sonucunda düzenlenen 12/11/2001 tarihli raporda; başvuru Cezmi Demir ile ilgili olarak "*sağ skapula üzerinde yaklaşık 5x6 cm'lik alanda yer yer yeşilimtrak ekimoz ve hassasiyet mevcuttur. Bu haliyle hasta, hayati tehlikeye maruz kalmamış, 3 gün iş ve güç kaybı olmuş, çehrede sabit eser yoktur*", başvuru Hicrettin Dağabakan ile ilgili olarak "*sağ ve sol bacak önyüzde 1x1 cm'lik yeşilimtrak ekimoz, sol ön kol ön yüzde ve sol kol ön yüzde 4x5 cm'lik iki adet yeşilimtrak ekimoz, siternum üzerinde 1x2 cm'lik, sağ omuz ön yüzde 2x3 cm'lik, sağ kol ön yüzde 2 cm'lik, sağ lomber bölgede 5x3 cm'lik alanda yer yer yeşilimtrak ekimoz mevcut olduğu, hayati tehlikeye maruz kalmadığı, 5 gün iş ve güç kaybına uğradığı*" ve başvuru Ertan Dağabakan ile ilgili olarak "*sağ McBurney noktasında 1x2 cm'lik krutlu yara, sağ kol ön yüzünde 2 x2 cm'lik bölgede yeşilimtrak ekimoz mevcuttur. Bu haliyle hasta, hayati tehlikeye maruz kalmamış, 1 gün iş ve güç kaybı olmuş, çehrede sabit eser yoktur*" tespiti yapılmıştır.

Adı geöen doktorlar (G. Ö., Y. İ., Y. O.) hakkında açılan dava sonrasında Ağrı Asliye Ceza Mahkemesinin 5/6/2002 tarihli yazısı ile başvuruöular hakkında düzenlenen 6/11/2001, 7/11/2001 ve 12/11/2001 tarihli raporlar arasındaki farklılığın değerlendirilmesinin istenilmesi üzerine, Adli Tıp Kurumunun 12/7/2002 tarihli yazısı ile başvuruöulara ilişkin raporlar açısından aynı ve özetle "12/11/2001 tarihli rapordaki bulguların künt travmatik bir etkenle meydana geldiği, bu bulguların 7/11/2001 tarihli rapordaki lezyonlarla aynı lezyonlar olduğu, bu durumun son rapor tarihinden önceki 7 ila 12 günlük bir zaman dilimi içinde meydana gelmiş olduğu" hususları belirtilmiştir. Adli Tıp Kurumu Başkanlığından alınan 2/1/2006 tarihli raporda da, başvuru Cezmi Demir yönünden her ne kadar 7/11/2001 tarihinde yapılan muayenesinde sırtta sağ üste yaygın hemotom bulunduğu belirtilmiş ise de 5 gün sonra 12/11/2001 tarihinde yapılan muayenesinde aynı bölgede yeşilimtrak ekimoz bulunduğu belirtildiğinden söz konusu lezyonun hemotom değil ekimoz olması gerekeceği, vücutta künt travma sonucu oluşan ekimozların renk değişimleri göstererek iyileştikleri, ancak bu renk değişimlerinin travmanın şiddetine uygulandığı cisim veya cisimlerin özelliğine, vücut bölgesine, yaş cinsiyet, fizyolojik özelliklere göre farklılıklar gösterdiği bilindiğinden sadece ekimozdaki renk değişikliği ile ekimozun ne zaman olduğuğunun tespit edilmesinin tıbben mümkün olmadığı, ekimozların iyileşme süreci içinde çevrelerinde ve orta kısımlarında

farklı renkler görülebileceği, kırmızı, mor, pembe, yeşil, sarı ve mavi gibi iyileşme sürecinde görülen renklerin bir kısmının bir arada olabileceği veya bunlar arasında kalan renklerin de görülebileceği ve bu ara renkler tarif edilirken yeşilimtrak, sarımtırak gibi kesin bir rengi belirtmeyen ifadelerin de kullanıldığı göz önüne alındığında 12/11/2001 tarihinde yeşilimtrak olarak tarif edilen ekimoza neden olan travmanın bu tarihten geriye doğru 5 ila 15 günlük bir zaman dilimi içerisinde meydana gelmiş olmasının mümkün olduğu, kesin bir tarih belirlemenin mümkün olmadığı belirtilmiş, diğer başvurucular için ayrı ayrı düzenlenen raporlarda da aynı hususlara işaret edilmiştir.

1.3. Kamu Görevlileri Hakkında Yapılan Adli İşlemler

1.3.1. Soruşturma Sonucu Açılan Davalar

Başvurucuların Savcılıkta verdikleri ifadelerinde, "*kötü muameleye maruz kaldıklarını ve bu nedenle Jandarma görevlilerinden şikâyetçi olduklarını*" belirtmeleri üzerine, Cumhuriyet Savcılığınca bu iddiaların araştırılması için aynı gün soruşturma başlatılmıştır. Soruşturma sonucunda, anılan raporlar arasındaki çelişkiler üzerine, başvurucuların gözaltından çıkarıldıkları tarihte sağlık kontrolünü yapan ve başvurucular hakkında "*herhangi bir darp ve cebir izi bulunmadığı*" şeklinde ilk raporları tanzim eden Doktor G. Ö. hakkında, "*gerçeğe aykırı rapor düzenlemek*" suçundan cezalandırılması istemiyle dava açılmıştır. Doktor G. Ö. hakkında açılan dava dışında, Ağrı Devlet Hastanesi doktorlarından Y.İ. ve Y. O. hakkında mülga 765 sayılı Kanun'un 64/1, 354/4-5 maddeleri uyarınca cezalandırılmaları istemiyle dava açılmıştır. Diğer taraftan, İlçe Jandarma Komutanı İ. Ö. ve yardımcısı H. A. hakkında, "*işkenceyi gizlemek amacıyla gerçeğe aykırı adli rapor tanzim ettirmeye azmettirmek*" suçundan kamu davası açılmıştır. Mahkemece, İlçe Jandarma Komutanı İ. Ö. ve yardımcısı H. A. hakkındaki dava ile Ağrı Devlet Hastanesi doktorlarından Y.İ. ve Y. O. hakkındaki dava birleştirilmesine karar verilmiştir.

Öte yandan, başvurucuların gözaltında buldukları süre içinde kendilerine işkence ve kötü muamelede bulduklarını iddia ettikleri Jandarma görevlileri İ. Ö. ve H. A. hakkında yürütülen soruşturma dosyası, Ağrı Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir. Ağrı Cumhuriyet Başsavcılığı'nın iddianamesi ile Jandarma Karakol Komutanı İ. Ö. ve yardımcısı H. A. hakkında "*kamu görevlisinin efrada sui muamelede bulunması*" suçundan Ağrı dava açılmıştır.

1.3.2. Sanık ve Tanık Anlatımları

Sanıklardan İ. Ö. özetle; "*doktorlara bir baskısının söz konusu olmadığını, herhangi bir kötü muamelede bulunmadığını*" belirtmiş, sanık H. A. da benzer anlatımla suçu kabul etmemiştir. Aynı şekilde sanık G. Ö. de bir baskı altında kalmaksızın başvurucuları muayene edip raporları düzenlediğini, yüklenen suçu işlemediğini savunmuştur. Sanık Y. O. savunmasında özetle; "*olay günü Ağrı Devlet hastanesinde nöbetçi doktor olarak görev yaptığını, Doktor Y.'nin ise aktif nöbetçi olduğunu, mağdurların muayene için getirildiklerini, Doktor Y. tarafından muayenelerinin yapıldığını, Doktor Y.'nin tam bir fikir sahibi olamaması nedeni ile bir de kendisinin muayene etmesini istediğini, mağdurları tamamen soyduklarını, mağdurlarda darp, cebir izi olduğunu ancak tam bir kanaatin oluşmadığını düşündüklerini, daha sonra bu izlerin 8-12 saat içerisinde oluştuğuna dair rapor tanzim ettiklerini, kanaatlerinin o şekilde olduğunu, darp, cebir izinin mağdurların neresinde olduğunu hatırlamadığını, raporları İ. Ö.'ye teslim ettiğini*" beyan etmiştir. Sanık Y. İ. savunmasında özetle; "*Ağrı Devlet hastanesinde görev yaptığını, mağdurları*

muayene ettiğini, lezyonlara baktığında tereddüde düşmesi üzerine Doktor Y. O.'yu çağırdığını, tek tek Y. O. ile birlikte muayene ettiklerini, raporları düzenleyerek, zarf içinde hatırlayamadığı bir görevliye verdiklerini" belirtmiştir. Tanık N. Ö. beyanında; "suç tarihinde Hamur Sağlık Ocağı'nda hemşire olarak görev yaptığını, sanıklardan İ. Ö.'nün eşi olduğunu, olay günü poliklinik hemşiresi olarak görevli iken saat 16.00 sularında jandarmanın mağdurları muayene için getirdiklerini, mağdurların tek tek soyularak muayene edildiklerini ve vücutlarında darp, cebir izi bulunmadığına dair rapor tanzim edildiğini, muayene esnasında jandarma komutanlarının içeriye alınmadığını, mağdurların her hangi bir şikâyet ileri sürmediklerini, ancak mağdurlardan birinin başının ağrıdığını söylediğini, muayene esnasında her hangi bir yerden telefon gelmediğini" söylemiştir.

Tanık S. S. anlatımında; "mağdurlara ait her üç raporda belirtilen yaraların yaklaşık bir hafta on günlük iyileşmekte olan yaralar olduğunu, muhtemelen künt bir alet ile veya cisimle oluşmuş olabilecek yaralar olduğunu, şahısların muayenelerinde vücutlarında künt travmaya bağlı morluklar ve ekimozlar bulunduğunu, 12/11/2001 tarihli raporunun içeriğinin doğru olduğunu" ifade etmiştir.

Tanık Ş. Ö. beyanında; "her üç şahsın da vücutlarının çeşitli bölgelerinde meydana gelen yaraların yaklaşık bir hafta, on günlük iyileşmeye yüz tutmuş yaralar olduğunu, yaraların künt travmaya bağlı meydana gelen yaralar olup vücutlarında yeşilimtırak iyileşmeye başlamış morluklar ve ekimozlar bulunduğunu" belirtmiştir.

1.3.3. Kovuşturma Aşaması Sonucunda Verilen Kararlar

Yapılan yargılama neticesinde, sanıklardan Y. İ. ve Y. O.'nun savunmaları da dikkate alınarak, "suçun yasal unsurlarının oluşmadığı" gerekçesiyle; diğer sanıklar İ. Ö. ve H. A.'nın da "her türlü kuşkudan uzak, inandırıcı, açık ve kesin deliller elde edilemediği" gerekçesiyle beraatlarına karar verilmiş, bu karar temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

"Kamu görevlisinin efrada sui muamelede bulunması" suçundan Ağrı Ağır Ceza Mahkemesinde görülen davada sanıklardan H. A., yeterli kuşkudan uzak, kesin ve inandırıcı delil bulunmadığı gerekçesiyle beraat ederken, sanık İ. Ö. ise, toplam 30 ay 3 gün hapis ve 7 ay 15 gün memuriyetten mahrumiyet cezası ile cezalandırılmıştır. Temyiz üzerine, Yargıtay bozma kararı vermiştir. Bozmaya uyan Mahkemesince 7/9/2004 tarihinde yapılan duruşmada, Doktor G. Ö. hakkında Ağrı Asliye Ceza Mahkemesinde görülmekte olan davanın bahsi geçen dava ile birleştirilmesine ve Yargıtay ilamında belirtilen eksikliklerin giderilmesi için dosyanın ve mevcutlu olarak da mağdurların İstanbul Adli Tıp Kurumuna gönderilmesine ve raporlar arasındaki çelişkinin giderilmesine karar verilmiştir. Adli Tıp Kurumunca düzenlenen ve önceki rapor içeriğine (12/7/2002 tarihli rapor) benzer tespitlerin yer aldığı 2/1/2006 tarihli raporun dosyaya alınması sonucunda tüm sanıklar hakkında yeniden hüküm kurulmuştur. Buna göre, sanıklardan H. A.'nın beraatına, sanık G. Ö.'nün görevi ihmal suçundan 600,00 TL adli para ceza ile cezalandırılmasına ve bu cezanın ertelenmesine, sanık İ. Ö.'nün ise başvuruculara yönelik eylemleri sabit görülerek toplam 30 ay 3 gün hapis ve 7 ay 15 gün memuriyetten mahrumiyet cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir. Temyiz edilmesi Yargıtay 8. Ceza Dairesi "hüküm, sanıklar İ. Ö., G. Ö. ve müdafileri ile birlikte, müdahiller Hicrettin Dağbakan ve Cezmi Demir vekili Av. S. B. tarafından 'müdahiller Hicrettin Dağbakan, Ertan Dağbakan ve Cezmi Demir' vekili olarak temyiz edilmesine karşın, tebliğnamede müdahil olarak 'Ertan Demir ve Hicrettin Demir' adlarının yazıldığı ve temyiz eden olarak da 'katılan Ertan Demir vekili' ibaresine yer verildiği; öte yandan tebliğname başlığında,

temyiz kapsamında olan sanık H. A. hakkındaki beraat kararının gösterilmediği anlaşılma, belirtilen düzeltmeler tamamlandıktan sonra incelenmek üzere geri gönderilmesi kaydıyla dosyanın incelenmeksizin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına tevdiine" karar verilmiştir. Bu düzeltmeler yapılarak Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 21/9/2010 tarihli tebliğnamesi ile dosya yeniden Yargıtay 8. Ceza Dairesine gönderilmiştir. Yargıtay 8. Ceza Dairesi "müdahiller hakkında cürüm işlemek amacıyla teşekkül oluşturmak suçundan açılan kamu davasında, müdafî olarak tayin olunan avukatın, sanıklar İ. Ö. ve H. A.'ya müdafî olarak atanmış olduğunun tespit edildiği, bu durumun Avukatlık Yasasının 38/b madde ve fıkra hükmüne aykırı olduğu" belirtilerek, sanıklar İ. Ö. ve H. A. hakkında kurulan hükmün bozulmasına ve diğer sanık G. Ö. hakkında ise zamanaşımı gerekçesi ile davanın düşmesine karar verilmiş ve G. Ö. hakkındaki düşme kararı aynı tarihte kesinleşmiştir.

Ağrı Ağır Ceza Mahkemesince bozma ilamına uyularak yapılan yargılama sonucunda, "kamu görevlisinin efrada sui muamelede bulunması" suçundan sanıklardan H. A.'nın beraatına, sanık İ. Ö.'nün ise başvuru ve diğer iki mağdura yönelik eylemleri nedeniyle toplam 30 ay 3 gün hapis ve 7 ay 15 gün memuriyetten mahrumiyet cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir. Başvurucular, olaya ilişkin olarak 3/1/2013 tarihli dilekçeleri ile bireysel başvuruda bulunmuşlardır. Diğer taraftan, kararın sanık İ. Ö. tarafından temyiz edilmesi üzerine, Yargıtay 8. Ceza Dairesinin 20/5/2013 tarih ve E.2013/1460, K.2013/15369 sayılı ilamı ile Mahkeme hükmünün onanmasına karar verilmiştir.

2. Başvurucular itirafta bulunmaları amacıyla kolluk görevlileri tarafından işkence ve kötü muameleyle maruz bırakıldıklarını ayrıca, Hamur Sağlık Ocağında görev yapan hemşirelerden birinin işkence ve kötü muamele nedeniyle şikâyetçi oldukları sanık İ. Ö.'nün eşi olmasından dolayı haklarında "darp ve cebir izi yoktur" şeklinde rapor düzenlendiğini, bu rapora itiraz etmeleri üzerine yine kendilerine kötü muamelede bulunan kolluk görevlilerinin gözetiminde yeniden sağlık kontrolünden geçirilmek için gittikleri Ağrı Devlet Hastanesi'nde görevli doktorlar tarafından yapılan muayeneleri sonucunda düzenlenen raporun da sanık İ. Ö.'ye teslim edildiğini, İ. Ö.'nün bu raporlara baktıktan sonra sinirlenerek, tekrar hastaneye girip içeriğini değiştirttiğini belirtmişler son olarak, işkence ve kötü muameleyle maruz kalmalarından dolayı yaptıkları şikâyet üzerine açılan kamu davasının makul sürede tamamlanmadığını, olayın üzerinden on bir yıl geçmesine rağmen kamuoyunu ve vicdanları tatmin edici bir karar verilmediğini, işkenceyi gizlemek için gerçeğe aykırı adli rapor düzenlediği gerekçesiyle yargılanan Doktor G. Ö. hakkındaki davanın zamanaşımı nedeniyle düştüğünü, bir kısım sanıkların da beraat ettiğini, bu nedenlerle AİHS'nin 2, 3, 6, 8, 13, 14. maddeleri ile 1 No.lu ek Protokol'ün 1. maddesindeki haklarının ihlal edildiğini iddia etmiş ve maddi ve manevi tazminat ile yargılama gideri ödenmesi talebinde bulunmuşlardır.

Anayasa'nın 17. Maddesinin Maddi Boyutunun İhlal Edildiği İddiası Yönünden

3. Anayasa Mahkemesi, her ne olursa olsun, özgürlüğü kısıtlanan bir kişi nezdinde, bu kişinin tutumu tam olarak gerekli kılmadıkça, fiziksel güç kullanılmasının insan onurunu kıracağını ve kural olarak Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasını ihlal edeceğini ifade etmiştir.

4. Mahkeme, başvuru konusu olayda, gözaltında oldukları için zaten çok kırılabilir durumda olan başvuru sahiplerinin, kendi davranışlarından kaynaklanmadığı ve zorlayıcı bir

neden de bulunmadığı halde sözlü ve fiziksel saldırıya maruz kalmalarının, ayrıca bu güce başvuruların gözetiminde hastanelere sevk edilmeleri ve bu kişilerin yönlendirme ve etkileri ile doktor raporlarının düzenlenmesi şeklindeki eylemlerin, başvuruculara yönelik tehditin varlığını devam ettirdiğini, bunun da insan onuruna bir müdahale oluşturduğunu, birisi çocuk yaşta olan başvuruculara kasti olarak uygulanan muamelelerin amacı, süresi, fiziksel ve ruhsal etkisi de dikkate alındığında ve söz konusu fiillerin boyutu ve bu muamelelerin ilgili kişilere itirafta bulunmaları veya kendilerine yöneltilen olaylar hakkında bilgi vermeleri amacıyla görevlerini yapan devlet görevlileri tarafından bilinçli olarak yapıldığı göz önünde bulundurulduğunda ve ayrıca bu muamelelerin, başvurucuların vücut bütünlüğünde oluşturduğu etkileri de dikkate alındığında, işkence olarak nitelendirilmesi gerektiğini tespit etmiştir.

5. Mahkeme, açıklanan nedenlerle, başvurucuların maruz kaldıkları bu eylemlerden dolayı Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasında güvence altına alınan işkence yasağının, maddi boyutu bakımından İHLAL EDİLDİĞİNE karar vermiştir.

Anayasa'nın 17. Maddesinin Usul Boyutunun İhlal Edildiği İddiası Yönünden

3. Anayasa Mahkemesi, kötü muameleye ilişkin şikâyetler hakkında yapılan bir soruşturma söz konusu olduğunda, hukuk devletine bağlılığın sağlanması, hukuka aykırı eylemlere hoşgörü ve teşvik gösterildiği görünümü verilmesinin engellenmesi, herhangi bir hile ya da kanunsuz eyleme izin verilmemesi ve kamuoyunun güveninin sürdürülmesi için yetkililer tarafından soruşturmanın azami bir hız ve özenle yürütülmesi gerektiğini öte yandan Mahkemelerin, özellikle işkence ve kötü muamele niteliğindeki bir olayın zamanaşımına uğramaması için ellerinden gelen tüm gayreti sarf etmeleri ve tüm araçlara başvurmaları gerektiğini, kötü muamele iddialarına ilişkin bir ceza davası söz konusu olduğunda, yetkililer tarafından çabuklukla verilecek bir yanıtın, eşitlik ilkesi içinde genel olarak kamunun güveninin korunması açısından temel bir unsur olarak sayılabileceğini ve kanundışı eylemlere karışanlara karşı gösterilecek her türlü hoşgörüden kaçınmaya olanak tanıyacağını belirtmiştir.

4. Mahkeme, başvuru konusu olayda, tüm yargılama safahatı değerlendirildiğinde, yargılama sürecinin 11 yıl 6 ay 14 gün sürdüğünü dolayısıyla, derece mahkemeleri önündeki yargılamanın makul önem gösterilerek, gerekli ivedilikte sonuçlandırılmadığını, soruşturma ve davaların uzamasının, bazı sanıklar hakkındaki suçlamaların zaman aşımına uğramasına, bazı sanıklar hakkındaki cezaların ise çok geç kesinleşmesine neden olduğunu ve işkence uygulayan veya uygulanmasına göz yuman kamu görevlilerinin hiç ceza almaması ya da çok geç alması sonucunu doğurduğunu tespit etmiştir.

5. Mahkeme, açıklanan nedenlerle, Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasının öngördüğü Devletin etkili soruşturma yapma usul yükümlülüğünün İHLAL EDİLDİĞİNE karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)